31.12.93

Қонунчилик ва ҳуқуқ-тартибот учун!

1930 ЙИЛ 12 МАЙДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Постда

ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТИ ИИВ ҲАЙЪАТИ НАШРИ

№№ 49—50 (2586—2587)
1993 ЙИЛ 25 ИЮНЬ ЖУМА
СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ҲАМКАСБЛАР ҚАЙТИБ КЕЛДИЛАР

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

...Ўзбекистон Республикасининг миллий байроғи рангига бўялган самолёт кечаси Тошкент аэропортига келиб қўнди. Унда бошқа йўловчилар билан бирга республикамиз Ички ишлар вазирлигининг 19 ходими Туркиядан келган эди. Бир йил давомида улар Туркиянинг полиция Академиясида ўз касб маҳоратларини оширдилар.

Пойтахтдаги халқ филармонияси ва Мукаррам Турғунбоева номли Маданият уйи артистлари халқ чолғу асбоблари оркестрининг ижросида тантанали куйлар ҳавога таралди. Шахсий таркиб билан ишлаш хизмати бошлиғиниг ўринбосари, ички хизмат подполковниги Бахтиёр Носиров бошчилигидан ИИВ вакиллари ички хизмат идораларининг ходимларини гуллар билан қаршиладилар.

Таҳсил олиб Ватанга қайтганлар орасида Тошкент аэропорти тармоқ ИИБ бошлиғи, милиция капитани Равшан Туропов ҳам бор эди. Уни кутиб турган Нақлиёт ички ишлар бошқармаси (НИИБ) бошлиғининг ўринбосари, милиция подполковниги Ҳамидхон Набихонов ва ҳамкасблари ТУ-154 самолёти келиб қўниши биланоқ Туроповни ўраб олдилар. Кўришмаганларга бир йил бўлибди-я! Ҳозир Туроповга НИИБ бошлиғининг ўринбосари лавозимини таклиф қилишмоқда.

Ўн тўққиз нафар йигитларимиз орасида Навоий вилояти Қизилтепа тумани ИИБ бошлиғининг ўринбосари, милиция капитани Файзулла Қувондиқов ҳам бор. Ички ишлар идораларининг ходими яхши ўқиди, энди у Навоий вилояти Хатирчи тумани ИИБ бошлиғининг биринчи ўринбосари лавозимига тавсия қилинган.

Милиция майори Саидаҳмад Мелиев Сурхондарё вилояти, Ангор тумани ИИБ бошлиғининг ўринбосари лавозимида ишлаб юрганида Туркия полиция Академиясига ўқишга юборилган эди. Энди унга Сурхондарё вилояти ҳокимлиги ички ишлар бошқармасининг уюшган жиноятчиликка қарши кураш бўлими бошлиғининг ўринбосари лавозими таклиф қилинди.

— Ким қандай ўқиганига баҳо бериш ҳозир мушкул. Буни вақт кўрсатади, — мухбиримиз саволига Бахтиёр Носиров ана шундай жавоб берди. — Ҳамкасб ўртоқларимизга қонунга амал қилиш ва ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш ишида янги муваффақиятлар тилаймиз.

Ўз мухбиримиз.

Суратларда: Тошкент аэропортида кутиб олиш пайти.

Ҳ. ШОДИЕВ олган суратлар.

Икки жума оралиғида

ЎҒРИЛАР УШЛАНСИН-ДА

Зомин туманидаги "Зомин" давлат хўжалиги чўпони, 1936 йилда туғилган А. Қ.нинг шўри қуриб қолди. Йиллар давомида пешона тери билан топиб, яхши кунларга атаб йиғиб қўйган 50 минг сўм пули, 150 минг сўмликдан зиёд мол-мулкини номаълум шахслар уйидан бир кечада ўмариб кетишди. Айтинг айтинг, қидирилаётган ўғрилар ушлансин-да.

ТЕРГОВ КЕТЯПТИ

Кейинги пайтда жанговар қурол-яроққа ишқи тушиб, уни турли йўллар билан сотиб олаётган, сақлаётганлар оз бўлса-да, орамизда учраб турибди.

Яқинда ана шундай "коллекционер"лардан бири уч дона Ф-1 жанговар граната билан Тошкент шаҳар Улуғбек туманида қўлга олинди. У 1969 йилда туғилган, ҳеч қаерда ишламайдиган С. Ф. бўлиб чиқди. Ажал рамзи бўлган бу қуролни С. Ф. қаердан ва нима учун олгани ҳозирча номаълум. Тергов кетяпти.

СУРИШТИРУВ БОШЛАНДИ

Жиззах шаҳрида олиб борилган тезкор чоралар натижасида Имомов кўчасида истиқомат қилган, нафақаҳўр Ф. Т.нинг уйидан ИЖ-38 белгили пневматик милтиқ, 12 ва 16 калибрли милтиқларнинг 106 дона ўқлари, бир дона ов пичоғи, бир дона Германияда ишлаб чиқарилган газли баллонча ҳамда 25 грамм гиёҳванд модда чиқди. Суриштирув ишлари олиб борилмоқда.

СУИҚАСД

Олмалиқ шаҳридаги К. Маркс кўчасида истиқомат қилган ҳеч қаерда ишламайдиган Н. С. собиқ турмуш ўртоғи А. С.ни уйида ўзи қўлда ясаган 6,5 калибрли тўппонча билан отиб ўлдирди. Суиқасд сабаблари аниқланмоқда.

УЙДАГИ ҚЎШОТАР МИЛТИҚ

Фарғона шаҳридаги Юбилей кўчасида яшовчи, 1958 йилда туғилган В. Т. нинг хонадонидан Г 4537 рақами 1988 йилда ишлаб чиқарилган қўшотар милтиқ топиб олинди. Т. нинг очилмаган жиноятларга алоқаси йўқмикин? ИИБ ходимлари бугунги кунда худди мана шу саволни кўндаланг қўйиб, уни тергов қилишяпти.

КУЗАТУВЧИ ҲИБСГА ОЛИНДИ

Урганч темир йўл шоҳбекатида каттақўрғонлик вагон кузатувчиси Б. П. текширилди.

Қарангки, милиция ходимлари адашмаган экан. 1967 йилда туғилган Б. П. ёнидан 41 килограмм кўкнори чиқди. Кузатувчи ҳибсга олинди.

ПУЛ ЎҒРИСИ ҚИДИРИЛМОҚДА

Тошкент тўқимачилик комбинатининг 3-ип йигирув фабрикаси кассасига куппа-кундузи ўғри тушди. Ўғри касса темир панжарасини эгиб, ичкарига кирди ва 798861 сўм пулни ўмариб кетди. Пул ўғриси қидирилмоқда.

ЧОРА-ТАДБИР КЎРИЛДИ

Ўғриларнинг кўпчилиги ярим тунда "ов" қилишга "ихтисослашган". Яқинда мана шундай тунги ўғрилар Учқудуқ шаҳридаги "Мебель" тижорат дўконига ҳаво алмаштиргич орқали кириб, 139 турдаги жами 642134 сўм миқдорда харидоргир моллардан гумдон қилишди. Тунги ўғриларни ушлаш чора-тадбрлари кўрилди.

ЗИЙРАКЛИК ҚЎЛ КЕЛДИ

Бухоро темир йўл шоҳбекатида милиция ходимларининг зийраклиги туфайли "Термиз-Ашгабат" маршрутли 196-рақамли поездда кетаётган қўшни Тожикистон республикасининг Оржоникидзеобод туманилик, ҳеч қаерда ишламайдиган А. А. билан 1972 йилда туғилган Ж. Н.лар бир килограмму 150 грамм наша билан қўлга олинди.

СОЙДАГИ ЖАСАД

Ангрен шаҳридаги Опартак қўрғонидан оқиб ўтувчи Дукент сойидан Янгиобод шаҳридаги Октябрь 50 йиллиги кўчасида истиқомат қилган шахта ишчиси А.нинг жасади топилди. Тафсилотлар аниқланмоқда.

ҚАЛБАКИ ДОЛЛАРЛАР

Тошкент аэропортида Пешовардан келиб "Тошкент — Санкт-Петербург" маршрути билан учадиган 5059-рейсга рўйхатдан ўтаётган покистонлик фуқаро, С-Петербург молия-иқтисод олийгоҳи талабаси, 1962 йилда туғилган Х. Р.нинг ёнидан етти дона қалбаки АҚШ доллари топилди. Тергов ишлари олиб борилопти.

Т. МУРОДОВ.

Ҳар доим шундай бўлсайди!

Май ойида пойтахт вилоятида жиноятларнинг анча камайганлиги қайд қилинди. Буни ҳамма ҳуқуқ-тартибот идоралари шахсий таркибнинг аҳоли билан ҳамкорликда, бир ёқадан бош чиқариб қилинган саъй-ҳаракатлари натижаси деб айтсак муболаға бўлмас.

Ушбу ойнинг охирида Қурбон ҳайити бўлиб ўтганлигини, унинг маънавий таъсирини алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринлидир.

Масалан, май ойида жиноят-қидирув соҳаси бўйича кундалик қайд этилган жиноятлар сони ўртача 20-25 тани ташкил этган бўлса (17 май куни 34 та, 20 май куни 31 та, 29 май куни 30 та), Ҳайит байрами арафаси куни 14 та, Ҳайит куни 12 та жиноят рўйхатга олинган. Менимча, бошқа изоҳнинг ўзи ортиқча, бу кунлари нохуш ҳодисалар ҳам анча кам содир этилган. Демак, покланиш, иймоннинг, мафкуранинг бу тарбиявий бўғинидан ҳаммамиз унумли фойдаланишимиз даркор.

Ана шу улуғ айём — 31 май куни оғир жиноятлар ҳисобланмиш қотиллик, номусга тегиш, босқинчилик, талончилик, жиноий безорилик, автоулов ўғирлаш, қурол-ярог, заҳари қаттиқ таъсир этувчи гиёҳванд моддалар ўғирлиги, ўлим билан боғлиқ йўл-улов ҳодисалари қайд этилмади.

М. МИРСОВУРОВ,
милиция подполковниги.

"КОЛЧАК"НИНГ ТУГАТИЛИШИ

МДҲ мамлакатларининг ўзаро ҳамкорлиги тўғрисида сўз борганда кўпроқ умумий иқтисодий, энергетик, интеллектуал макон сингари таърифлар ишлатилади. Лекин умумий криминоген макон онда-сондагина тилга олинади. Бундай макон, афсуски, мавжуд. Иқтисодчилар, саноатчилар ва ишбилармонларга қараганда жиноят оламининг вакиллари анча осонроқ умумий тил топа олаётганлиги бизни ташвишга солади. Қисқаси, жиноятчилик, айниқса, унинг уюшган шакллари мустаҳкамланмоқда ва ўз чегараларини кенгайтирмоқда, унга қарши кураш олиб бориш борган сари мушкуллашмоқда. Собиқ Иттифоқ республикаларининг ички ишлар идоралари ўртасида аниқ-пухта ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилмаса, бирор иш қилиш мумкин эмас.

Тошкент вилояти ИИБ ЖҚБнинг уюшган жиноятчиликка қарши кураш бўлинмаси ходимлари яқинда катта операция ўтказдилар. Бу ҳақда батафсил гапиришга ҳали эрта, тергов давом этмоқда, шу сабабли фақат умумий ахборот бериш билан чегараланамиз.

Тезкор хабар воситалари орқали Бўстонлиқ туманининг аҳолигоҳларидан бирида чимкентлик жиноятчилар тўдабошисининг пайдо бўлгани тўғрисида хабар олинди, "Колчак" лақабли бу жиноятчига қўшни Қозоғистоннинг ички ишлар идоралари томонидан салкам бир йил олдин қидирув эълон қилинган эди. Мавжуд маълумотларга қараганда у қонундаги ўғри мақомида юрган, қароқчилик, тамагирлик қилувчи, гиёҳвандлик моддаларини ғайри қонуний равишда сотувчи жиноятчи гуруҳларга раҳбарлик қилган. "Колчак" обрўманд раҳбар сифатида жиноятчи гуруҳлар ўртасида "қозилик" қилган, умумий пул маблағлари ва озодликдан маҳрум этилган жиноятчиларга етказиш учун мўлжалланган гиёҳвандлик моддалари ҳам унинг ихтиёрида бўлган.

Тезкор ходимлар ҳақиқатан ҳам "Колчак" тўғрисида сўз бораётганига узил-кесил ишонч ҳосил қилиш учун олинган ахборотни қайта-қайта текширдилар. Унинг ёнида доимо 5-6 киши бўлиши, улар, чамаси, шахсий соқчилар эканлиги, гуруҳ ихтиёрида асосан хорижда ишлаб чиқарилган тўртта автомашина борлиги аниқланди.

Чимкентга юборилган расмий сўровга муфассал жавоб келди. Унда маълум бўлишича, жиноятчилар гуруҳининг барча аъзолари қуролланган, уларнинг тўдабошиси эса давлат банки муассасаларига, тижорат тузилмаларининг объектларига босқинчилик уюштиришга мойил экан.

Кўп ўтмай Чимкентдан тезкор ходимлар гуруҳи етиб келди, улар Тошкент вилояти ИИБ ва Бўстонлиқ тумани ИИБдаги ҳамкасблари билан ҳамкорликда уюшган жиноятчилар гуруҳини тутиш режасини ишлаб чиқдилар. Ана шу пайтдан бошлаб бутун операцияга умумий раҳбарликни вилоят ИИб бошлиғи, милиция генерал-майори Н. Исмоилов ўз зиммасига олди.

Милиция ходимларининг куч-ҳаракатлари билан бир ҳафта ичида "Колчак" ва унинг гумашталари тез-тез тўхтаган манзилгоҳлар аниқланди. Уларни тутиш учун энг маъқул вақт ва жойни белгилаш учун яқин атроф, йўллар ва подъездлар синчиклаб ўрганилди. Шуни таъкидлаш зарурки, жиноятчилар яшириниб юриш усулларини пухта эгаллаган эканлар, бу нарса аввалига тезкор ходимларни анча шошилтириб қўйди. Лекин аста-секин сиртмоқ тортила бошлади.

"Колчак" ва унинг гумашталари хонадонлардан бирида субҳидамда — кишилар ширин уйқуда бўладиган паллада қўлга олиндилар. Бу нарса улар учун шу қадар кутилмаган ҳол бўлдики, улар нафақат қуролдан фойдалана олмадилар, балки бирор-бир қаршилик кўрсатишга ҳам улгурмадилар.

Жиноятчилар гуруҳи, кўринишича, қандайдир йирик "иш"га тайёрланиб, ана шу мақсадда тумандаги вазиятни ўрганмоқда экан, лекин уларнинг режалари амалга ошмади.

Қўлга олинган жиноятчиларнинг ҳаммаси Чимкентга юборилди, у ерда қонун олдида жавоб берадилар.

А. СТЕПАНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун ҳозирги ва келажак авлод манфаатларини кўзлаб, ноёб ҳамда экологик, иқтисодий, илмий, маданий, санитария-соғломлаштириш, эстетик нуқтаи назардан миллий бойлик ва умумхалқ мулки бўлмиш қимматли табиий мажмуаларни муҳофаза этишнинг умумий ҳуқуқий, экологик, иқтисодий ва ташкилий асосларини белгилаб беради.

I БЎЛИМ.
УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари

Ўзбекистон Республикасида алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги муносабатлар ушбу Қонундан, шунингдек ер, сув, ўрмон тўғрисидаги қонунлар, ер ости бойликлари тўғрисидаги, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини муҳофаза этиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги, атмосфера ҳавосини муҳофаза этиш тўғрисидаги ҳамда атроф табиий муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунлардан иборат алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

Қорақалпоғистон Республикасида алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги муносабатлар Қорақалпоғистон Республикаси қонунлари билан ҳам тартибга солиб турилади.

2-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунларининг вазифалари

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунларининг вазифалари ноёб табиий мажмуаларни, табиат ёдгорликларини, ўсимликлар ва ҳайвонларнинг ирсий фондини сақлаб қолишдан, табиий жараёнларни ўрганишдан ҳамда табиий муҳитни кузатиш ва тадқиқ этиш мажмуидан, аҳолини экология бобида тарбиялашдан, табиатни муҳофаза қилиш аҳамиятига молик ҳудудлардан хўжалик мақсадида фойдаланишни чеклашдан иборатдир.

3-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар таърифи ва уларнинг ҳуқуқий мақоми

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар — ерлар ва сув кенгликлари (акваторийлар)нинг устивор экологик, илмий, маданий, эстетик, санитария-соғломлаштириш аҳамиятига молик қисмларидир.

Табиат ранг-баранглигини сақлаб қолиш, экологик мувозанатни ва биосфера мониторингини сақлаб туришга, шунингдек шикаст етган табиий мажмуаларни тиклашга мўлжалланган ягона тизимни ташкил этувчи Ўзбекистон Республикасининг алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлари хўжалик мақсадида фойдаланишдан тўлиқ ёки қисман, бир умрга ёки вақтинча тортиб олиниши мумкин.

Табиий захиралардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилишга доир режалар ва дастурлар, ер тузилиши ва жойларни текислаш кесмалари ҳамда бошқа режаларни ишлаб чиқишда алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар ҳисобга олинади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга Қонунда белгилаб қўйилган тартибда давлат қўриқхоналари (шу жумладан, биосфера қўриқхоналари), давлат миллий боғлари, давлат табиат ёдгорликлари, давлат буюртма қўриқхоналари мақоми берилади.

Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари), курорт ва рекреация тегралари, ер усти ва ер ости сувлари ҳосил бўладиган тегралар (дарё уватлари, оқизиқли адирлар, тоғ ёнбағирларининг этаклари), нодир ва қимматбаҳо минерал конлари, алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг қўриқланма (оралиқ) тегралари, балиқ хўжалиги тегралари, ўрмонларнинг тақиқланган минтақалари, тарихий-табиий ва ёдгорий боғлар, ботаника ва ҳайвонот боғлари, дендрарийлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва халқаро шартномалар билан белгилаб қўйиладиган тартиб асосидаги бошқа ҳудудлар ҳам алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга киради. Давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идораларининг қарорлари билан алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг бошқа тоифалари ҳам назарда тутилиши мумкин.

4-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга бўлган мулкчилик

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар давлат мулкидир ва унинг муҳофазасидадир.

Ботаника, дендрология ва ҳайвонот боғлари бошқа шакллардаги мулк асосида ҳам ташкил этилиши мумкин.

5-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ерлари

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ерлари табиатни муҳофаза этиш, соғломлаштириш, рекреация ва тарихий-маданий аҳамиятга молик ерлар жумласига киради.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ерларида уларнинг мақсад-муддаосига зид фаолият тақиқланади.

Юқорида айтиб ўтилган ерлардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилишнинг тартиби ва шартлари ушбу Қонун ва ер тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари билан белгилаб қўйилади.

Давлат қўриқхоналари, давлат миллий боғлари ер учун ҳақ тўлашдан озод этиладилар. Алоҳида муҳофаза этиладиган бошқа табиий ҳудудлар ҳам Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгилаб қўйилган тартибда ер учун ҳақ тўлашдан озод этилишлари мумкин. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларда хўжалик фаолияти билан шуғулланадиган ҳолларда ижара ҳақи ва ер солиғи ундириб олинади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудудларнинг ерлари тортиб олинишига фавқулодда ҳолларда Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган тартибда йўл қўйилади.

6-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги давлат бошқаруви

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги давлат бошқарувини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идоралари, шунингдек бу ишга махсус вакил қилинган давлат идоралари амалга оширадилар.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш соҳасидаги давлат назоратини Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси амалга оширади.

7-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш тартиби

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ривожлантириш ва жойлаштиришнинг бош кесмаси ёки табиатни муҳофаза қилишнинг ҳудудий мажмуи кесмасига мувофиқ барпо этилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ривожлантириш ва жойлаштиришнинг бош кесмасини ёки давлат ҳокимияти маҳаллий идоралари табиатни муҳофаза қилишнинг ҳудудий мажмуи кесмасини тасдиқлаш билан айни бир вақтда муҳофаза этишга тавсия этилаётган ер майдонларини заҳиралаш тўғрисида қарор қабул қилинади. Алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудуд ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилингунга қадар мазкур ҳудудда ер эгалари ва ердан фойдаланувчиларнинг хўжалик фаолияти чекланади ёки тўхтатилади. Бундай ҳолларда ер эгалари ва ердан фойдаланувчилар хўжалик фаолиятининг чекланиши ёки тўхтатилиши туфайли қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги ишлаб чиқаришида кўрилган йўқотиш ва талафотлар учун товон олиш ҳуқуқига эгадирлар ҳамда ер солиғи бўйича имтиёзлардан фойдаланадилар.

8-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг давлат кадастри

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг давлат кадастри бу ҳудудларнинг ҳуқуқий мақоми, уларнинг жуғрофий мавқеи, миқдор ва сифат кўрсаткичлари, экологик, илмий, маърифий ва бошқа хил аҳамияти тўғрисидаги, ер эгалари ва ердан фойдаланувчилар ҳақидаги маълумотларни қамраб олади.

Ўзбекистон Республикасининг алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлари давлат кадастри мазкур ҳудудлар тармоғини режалаштириш, уларни муҳофаза этишни таъминлаш ва илмий тадқиқотлар ўтказиш, тегишли қоидага риоя этилиши устидан давлат назорати даражасини ошириш, шунингдек ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ва жойлаштиришни режалаштириш чоғида бу ҳудудлар ўрни ва аҳамиятини ҳисобга олиш мақсадида юритилади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг давлат кадастри республика бюджети ҳисобидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлаган ягона тизим асосида юритилади. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг давлат кадастрини юритишни Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг идоралари Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси билан биргаликда амалга оширадилар.

9-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилишни йўлга қўйишда жамоат ташкилотлари билан фуқароларнинг иштироки

Жамоат ташкилотлари ўз уставларига мувофиқ ва айрим фуқаролар алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилишга оид тадбирларни амалга оширишда давлат идоралари билан ҳамкорлик қиладилар.

Ана шу тадбирларни амалга ошириш чоғида давлат идоралари жамоат ташкилотлари билан айрим фуқароларнинг таклифларини инобатга оладилар.

II БЎЛИМ.
ДАВЛАТ ҚЎРИҚХОНАЛАРИ

10-модда. Давлат қўриқхоналарининг таърифи ва вазифалари

Давлат қўриқхоналари ўз олдига оддий, одатий ва ноёб табиий мажмуалар, ўсимликлар ва ҳайвонларнинг ирсий фондларини сақлаб қолиш ва ўрганиш, табиий жараёнлар ва ҳодисалар ўзгариши устидан мониторинг ўтказиш мақсадини қўйган табиатни муҳофаза этувчи илмий-тадқиқот муассасалари ҳисобланади.

Давлат қўриқхоналари ҳудудидаги ер, сув, ер ости бойликлари, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси хўжалик фойдаланишидан тўлиқ ва бир умрга тортиб олинади ҳамда доимий фойдаланиш учун қўриқхоналарга бепул берилади. Давлат қўриқхоналари ерларини ижарага бериш тақиқланади.

Ҳудуди табиий ландшафтларнинг хос бўлакларидан иборат бўлган ва белгиланган тартибда биосфера қўриқхоналарининг халқаро шохобчасига киритилган давлат қўриқхоналари биосфера давлат қўриқхоналари мақомига эгадир.

Давлат қўриқхоналари зиммасига:

муҳофаза остига олинган бутун табиий мажмуани табиий ҳолатда асраш;

илмий тадқиқотлар ўтказиш;

рўёбга чиқарилганда қўриқхоналар ва муҳофаза этилаётган теграларнинг табиий мажмуига салбий таъсир этиши мумкин бўлган хўжалик объектлари ва бошқа объектларнинг лойиҳалари ҳамда уларни жойлаштириш кесмаларининг давлат экологик экспертизасида қатнашиш;

табиатни муҳофаза қилиш соҳасида илмий ходимлар ва мутахассислар тайёрлашга ҳамкорлик қилиш;

экологик билимларни тарғиб этиш вазифалари юкланади.

11-модда. Давлат қўриқхоналарини ташкил этиш тартиби ва уларни бошқариш

Давлат қўриқхоналарини ташкил этиш тўғрисидаги қарорни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қабул қилади.

Давлат қўриқхоналарини бошқариш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайдиган идоралар томонидан амалга оширилади.

Ҳар бир қўриқхона қайси идоранинг тасарруфида бўлса, шу идора Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси билан келишиб туриб тасдиқлайдиган Низом асосида фаолият кўрсатади.

12-модда. Давлат қўриқхоналарининг мақоми ва маблағлари

Давлат қўриқхоналари юридик шахс бўлиб, республика бюджетидан таъминланади, мустақил балансда туради, уларнинг банк муассасаларида ўз ҳисоб рақамлари, ўз номида ва Ўзбекистон Республикаси давлат герби туширилган муҳри бўлади.

Давлат қўриқхоналарининг маблағлари, шу жумладан чет эл валютасидан иборат маблағлари;

Ўзбекистон Республикаси бюджети ажратмаларидан; илмий, табиатни муҳофаза қилиш, реклама-ноширлик ва маърифий фаолиятдан келадиган даромадлардан;

корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва айрим шахслар фаолияти натижасида давлат қўриқхонасига етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш тушумларидан;

маъмурий ва суд йўли билан ундириб олинадиган жарима пулларидан;

овчилик ва балиқчиликнинг мусодара этилган асбобларини, ноқонуний ўлжа қилинган маҳсулотларни сотишдан олинган пуллардан;

корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, шунингдек фуқаролардан беғараз ёрдам тарзида келадиган тушумлардан ҳосил этилади.

Давлат қўриқхоналари ўз маблағларини аниқ мақсадга қаратган ҳолда мустақил тарзда, ушбу Қонуннинг 11-моддасида белгиланган тартибга мувофиқ тасарруф этилади.

13-модда. Давлат қўриқхоналарининг иш тартиби

Давлат қўриқхоналарининг ҳудудида қўриқхоналар мақсадларига зид бўлган табиий жараёнларнинг ўзича ривожланишига путур етказадиган ёки табиий мажмуа ва объектлар ҳолатига таҳдид соладиган ҳар қанақа хўжалик, рекреация ва бошқа йўсиндаги фаолият тақиқланади.

Қўриқхоналарнинг ҳудудларида ва уларнинг қўриқланма тегараларида иқлимлаштириш мақсадида ўсимликлар ва жониворлар турларини ва хилларини жойлаштириш тақиқланади.

Давлат қўриқхоналарида улар тўғрисидаги тасдиқланган низомга мувофиқ ёнғинга қарши тадбирлар ўтказишга йўл қўйилади.

Қўриқхоналарнинг ёки уларга мутасаддилик қилувчи идораларнинг ходими бўлмаган фуқароларнинг қўриқхоналар ҳудудида бўлишига, уларда ана шу идоралар ёки қўриқхона маъмурияти берган рухсатнома бўлган тақдирдагина йўл қўйилади.

14-модда. Давлат қўриқхоналарида илмий-тадқиқот фаолияти

Илмий тадқиқотларни йўлга қўйиш ва ўтказиш учун давлат қўриқхоналари ўз илмий ходимлар штати билан таъминланади. Илмий тадқиқотлар шунингдек чет илмий ташкилотларни ва айрим мутахассисларни жалб этиш йўли билан ҳам ўтказилиши мумкин. Давлат қўриқхоналарида олимлар кенгаши (илмий кенгаш) тузилади.

"Табиат солномаси"ни юритиш барча давлат қўриқхоналари учун мажбурийдир.

Давлат қўриқхоналарининг илмий жамғармаларини сақлаш муддати чегараланмайди.

Давлат қўриқхоналарига илмий асарларни нашр этиш ҳуқуқи берилади.

Давлат қўриқхоналарининг илмий тадқиқотларини Ўзбекистон Республикасининг Фанлар академияси мувофиқлаштириб боради.

III БЎЛИМ.
ДАВЛАТ МИЛЛИЙ ТАБИАТ БОҒЛАРИ

15-модда. Давлат миллий табиат боғларининг таърифи ва вазифалари.

Давлат миллий табиат боғлари табиатни муҳофаза қилиш муассасаси бўлиб, уларнинг ҳудудлари (акваторийлари) алоҳида экологик, тарихий ва эстетик қимматга эга бўлган ҳамда табиатни муҳофаза қилиш, рекреация, маърифий, илмий ва маданий мақсадларда фойдаланишга мўлжалланган табиий мажмуаларни қамраб олади.

Давлат миллий табиат боғлари ҳудуди давлат миллий боғларига эгалик қилиш ёки улардан фойдаланиш учун бериладиган ерларда, шунингдек бошқа ер эгалари ва ердан фойдаланувчиларнинг ерларида жойлашади.

Давлат миллий табиат боғларига:

рекреация, маърифий ва илмий мақсадларда фойдаланиш учун табиий мажмуалар ва тарихий-маданий мeросларни асраб қолишни таъминлайдиган иш тартибига риоя этиш;

шикаст етган табиий мажмуаларни тиклаш;

тарих, маданият, меъморчилик обидаларини сақлаб қолиш;

туризм, экскурсия ва дам олиш учун шароит яратиш;

экология билимларини тарғиб қилиш;

заҳираларни тежайдиган экологик жиҳатдан соф технологияларни қишлоқ хўжалик, саноат ишлаб чиқариши ва бошқа фаолиятда ишлатишга жорий этишга кўмаклашиш;

табиатни муҳофаза қилиш ва табиатдан оқилона фойдаланиш соҳасида илмий тадқиқотлар ўтказиш, илмий кадрлар ва мутахассислар тайёрлашга ҳамкорлик қилиш вазифалари юклатилади.

16-модда. Давлат миллий табиат боғларини ташкил этиш тартиби ва уларни бошқариш

Давлат миллий табиат боғларини ташкил этиш тўғрисидаги қарорни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси манфаатдор идораларнинг Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси билан келишиб туриб киритган тақдимига кўра қабул қилади.

Давлат миллий табиат боғларини бошқариш улар фаолияти табиатни муҳофаза қилиш билан боғлиқ қайси вазирлик, давлат қўмитаси ёки идора тасарруфида бўлса, шу вазирлик, давлат қўмитаси ёки идора томонидан амалга оширилади.

Ҳар бир миллий боғ қайси идора тасарруфида бўлса, шу идора тасдиқлаб берадиган Низом асосида фаолият кўрсатади.

17-модда. Давлат миллий табиат боғларининг мақоми ва маблағлари

Давлат миллий табиат боғлари юридик шахс

(Давоми 3, 6-бетларда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 2-бетда).

бўлиб, давлат бюджетидан таъминланади, мустақил балансда туради, уларнинг банк муассасаларида ўз ҳисоб рақамлари, ўз номида ва Ўзбекистон Республикаси герби туширилган муҳри бўлади.

Давлат миллий табиат боғларининг маблағлари, шу жумладан, чет эл валютасидаги маблағлари:

Ўзбекистон Республикаси бюджети ажратмаларидан;

рекреация, туризм-экскурсия, реклама-ноширлик ва ушбу Қонун ҳамда Миллий боғлар тўғрисидаги низомда рухсат этилган бошқа фаолиятдан келадиган даромадлардан;

давлат, кооператив ва бошқа жамоат корхоналари, муассасалари, ташкилотларидан, қўшма корхоналар, ажнабий ва халқаро ташкилотлар ҳамда хусусий шахслардан келадиган пул маблағлари ва моддий бойликлардан;

давлат миллий табиат боғини муҳофаза этиш қоидасини бузувчилардан белгиланган тартибда ундириб олинадиган жарима пуллардан иборат тушумлардан;

корхона, муассаса, ташкилот ва фуқароларнинг фаолияти натижасида давлат миллий табиат боғига етказилган зарар ўрнини қоплаш ҳисобидан келадиган тушумлардан ҳосил этилади.

Давлат миллий табиат боғлари ўз маблағларини аниқ мақсадга қаратган ҳолда мустақил тарзда, ушбу Қонуннинг 16-моддасига белгиланган тартибга мувофиқ тасарруф этадилар.

18-модда. Давлат миллий табиат боғларининг иш тартиби

Давлат миллий табиат боғларининг ҳудудларида табиий мажмуа ва объектлар ҳолатини, уларнинг рекреация, маданий ва эстетик қимматини инобатга олган ҳолда муҳофаза этиш ва улардан фойдаланишнинг табақалаштирилган тартиби белгилаб қўйилади.

Давлат миллий табиат боғларининг теграсида давлат қўриқхоналари ҳудудлари учун назарда тутилган тартибдаги қўриқ тегралари, рекреация, хўжалик ва ўзга йўсиндаги фойдаланиш тегралари, тарихий-маданий объектларнинг муҳофаза тегралари ажратиладики, уларда давлат миллий табиат боғлари вазифаларига зид бўлмаган фаолият билан шуғулланилади.

Давлат миллий табиат боғларининг ҳудудида:

дарахт кесишга (санитария мақсадидаги ва парваришлар йўсинидаги кесиш бундан мустасно);

экологик жиҳатдан хавф-хатар туғдирувчи саноат корхоналарининг фаолият олиб боришига;

гидрология ва гидрогеологик тартибни ўзгартириб юборувчи ҳаракатларга;

тупроқ эрозиясини, шунингдек ўсимлик ва ҳайвонот дунёсининг таназзулини келтириб чиқарувчи ҳаракатларга;

давлат миллий табиат боғларининг фаолияти билан боғлиқ бўлмаган йўл ва муҳандислик-коммуникация ишлари олиб боришга;

кимё ва радиоактив моддаларнинг чиқиндиларини кўмишга;

иқлимлаштириш мақсадида тирик организмларни кўчириб келтиришга йўл қўйилмайди.

Давлат миллий табиат боғларида улар ҳудудининг табиий, илмий, эстетик ва маданий қиммати пасайишига олиб келувчи бошқа фаолият турлари тақиқланиши ёки чекланиши мумкин.

Боғнинг расамади билан фаолият кўрсатиши учун йўллар, бошқа коммуникация ва иншоотлар қуриш зарур бўлиб қолган ҳолларда шикаст топган ерларни маданийлаштириш, табиатни муҳофаза қилиш тадбирлари мажмуини ўтказиш мажбурийлиги назарда тутилади.

IV БЎЛИМ. ДАВЛАТ БУЮРТМА ҚЎРИҚХОНАЛАРИ ВА ДАВЛАТ ТАБИАТ ЁДГОРЛИКЛАРИ

19-модда. Давлат буюртма қўриқхонаси тушунчаси ва бундай қўриқхонани ташкил этиш

Давлат буюртма қўриқхоналари табиий мажмуаларни ёки уларнинг айрим бўлакларини асраш, кўпайтириш ва тиклаш мақсадида буюртма қўриқхона олдига қўйилган вазифаларни бажариш учун зарур муддатга ажратиб бериладиган ҳудудлар (акваторийлар)дир.

Давлат буюртма қўриқхоналари республика ва маҳаллий аҳамиятга молик бўлиши мумкин.

Буюртма қўриқхоналар вазифасига кўра:

алоҳида қимматга эга бўлган табиий ландшафтлар ва мажмуаларни асраш ва тиклаш учун мўлжалланган ландшафт (яхлит) буюртма қўриқхоналарга;

қимматли, нодир ва йўқолиб бораётган ўсимликлар ва жониворлар турларини асраб қолиш ва тиклаш учун мўлжалланган биологик (ботаник, зоологик) буюртма қўриқхоналарга;

айрим қазилма бойликлар ва уларнинг мажмуини асраб қолиш учун мўлжалланган биологик (ботаник, зоологик) буюртма қўриқхоналарига;

жонсиз табиатнинг қимматли объектлари ва мажмуаларини асраб қолиш учун мўлжалланган гидрологик (ботқоқ, кўл, дарё) буюртма қўриқхоналарга;

табиат яратган нодир ва ноёб рельеф шаклларини асраб қолиш учун мўлжалланган геоморфологик буюртма қўриқхоналарга;

нодир геологик ва минералогик ҳосилалар ва тузилмаларни асраб қолиш учун мўлжалланган геологик ва минералогик буюртма қўриқхоналарга бўлинади.

Ноёб минерал ва ўзга хил геологик тузилмаларга эга бўлган ҳамда фундаментал илмий аҳамиятга молик геологик буюртма қўриқхоналарга давлат қўриқхонаси мақоми берилиши мумкин.

Буюртма қўриқхоналар фаолият муддатлари кўрсатилмай (муддатсиз), 5 йилдан ортиқ муддатга (узоқ муддатли) ёки 5 йилдан кам муддатга (қисқа муддатли) қилиб ташкил этилади.

Республика аҳамиятига молик давлат буюртма қўриқхоналарини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ташкил этади.

Маҳаллий аҳамиятга молик давлат буюртма қўриқхоналари табиатни муҳофаза этиш идораларининг тақдимига кўра вилоят ҳокимларининг қарори билан ташкил этилади.

20-модда. Давлат буюртма қўриқхоналарининг иш тартиби

Давлат буюртма қўриқхоналари деб эълон қилинган ҳудудлар уларни хўжалик мақсадларида истифода этаётган ер эгалари ва ердан фойдаланувчилардан тортиб олинмайди.

Ерида давлат буюртма қўриқхоналари ташкил этилган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар давлат буюртма қўриқхонаси белгилайдиган тартибга риоя этишлари шарт.

Давлат буюртма қўриқхоналарининг ҳудудларида буюртма қўриқхона олдига қўйилган вазифаларга зид бўлган фаолиятнинг ҳар қанақа тури тўхтатилади ёки чеклаб қўйилади.

Ҳар бир давлат буюртма қўриқхонасининг аниқ вазифалари ва иш тартибининг хусусиятлари Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг идоралари, ер эгалари ва ердан фойдаланувчилар билан келишиб туриб ишлаб чиқиладиган ҳамда давлат буюртма қўриқхонаси ташкил этиш тўғрисида қарор чиқарган идора тасдиқлайдиган низомда белгилаб қўйилади.

21-модда. Давлат табиат ёдгорликлари

Экологик, илмий, эстетик, маданий жиҳатдан ноёб, ўрнини тўлдириб бўлмас, қимматли, келиб чиқиши табиий бўлган объектлар давлат табиат ёдгорликлари деб эълон қилинади.

Табиат объектларини давлат ҳокимиятининг маҳаллий идоралари табиатни муҳофаза этиш бўйича давлат идоралари тақдимига биноан давлат табиат ёдгорликлари деб эълон қиладилар.

Ер эгалари ва ердан фойдаланувчилардан улар эгаллаб турган ер участкаларини тортиб олмай туриб ҳам объект давлат табиат ёдгорлиги деб эълон қилинишига йўл қўйилади.

Давлат табиат ёдгорликлари жойлашган ҳудудда уларни асраб қолишга таҳдид этувчи ҳар қандай фаолият тақиқланади.

Табиат ёдгорликларини муҳофаза этиш тартибини таъминлашга оид мажбуриятлар, бу ёдгорликлар қайси корхона, муассаса ва ташкилот ҳудудида бўлса, шу корхона, муассаса ва ташкилот зиммасига юкланади.

Табиий объектни давлат табиат ёдгорлиги деб эълон қилиш тўғрисида қарор чиқарган идора объектни муҳофаза остига ўтказиш ва муҳофаза этиш мажбуриятини расмийлаштириш ишларини амалга оширади.

Аҳоли диний мақсадларда фойдаланиб турган давлат табиат ёдгорликлари, уларни муҳофаза этиш ва ободонлаштириш ишлари ўтказиш мақсадида, давлат табиат ёдгорликларини асраб қолиш шарти билан диний ташкилотларга ёки алоҳида шахсларга фойдаланиш учун ёхуд ижарага берилиши мумкин.

V БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ЎЗГА ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР

22-модда. Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) ва уларни ташкил этиш

Дарёларнинг, кўлларнинг, сув омборларининг, каналларнинг, коллекторларнинг ҳамда бошқа сув объектларининг ўзанларига туташ ҳудуд сувни муҳофаза қилиш теграси деб эътироф этилади ва бу ҳудуд учун ифлосланиш, буғланиш, саёзланишнинг ҳамда сув объектлари тупроқ нураши маҳсуллари бўлмиш лойқа билан тўлиб қолишининг олдини олиш мақсадида, шунингдек энг мақбул сув маромини сақлаб туриш учун махсус тартиб-қоида белгилаб қўйилади.

Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари)нинг иш тартиби ер усти ва ер ости сувлари ҳосил бўладиган тегралари (дарё уватлари, оқизиқли адирлар, тоғ ёнбағирларининг этаклари)га ҳам тааллуқлидир.

Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган тартибга мувофиқ, табиатни муҳофаза қилиш ва сув хўжалиги идораларининг тақдимига биноан белгиланади.

Давлатлараро дарёлардаги сувни муҳофаза қилиш тегралари манфаатдор давлатлар ўртасида тузилган шартномаларга биноан белгиланади. Аҳоли пунктлари ҳудудида хўжаликлараро ер тузиш ва ер текислаш чоғида сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) барпо этишга доир масалалар табиатни муҳофаза қилиш ва сув хўжалиги идоралари билан келишиб олиниши лозим.

23-модда. Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари)нинг иш тартиби

Сувни муҳофаза қилиш теграси доирасида сув объектларини ёқалаб хўжалик фаолиятини юритиш қатъий чекланган ҳудуддан иборат қирғоқ минтақалари ажратилади.

Сувни муҳофаза қилиш теграси доирасида аҳоли пунктларидаги аҳолининг ичиши ва рўзғорда фойдаланиши учун сув тўплаш мақсадида сув объектларини ёқалаб санитария муҳофазаси минтақаси белгиланиб, унда ҳар қандай хўжалик фаолияти юритиш ман этилади.

Сувни муҳофаза қилиш минтақалари (тегралари) доирасида чекланган хўжалик фаолияти юритишга йўл қўйилади. Сувни муҳофаза қилиш теграсида:

бута-дарахтларни кесиш (санитария мақсадидаги ва парвариш йўсинидаги кесиш бундан мустасно);

заҳарли кимёвий моддалар қўлланиши ва минерал ўғитлар омборлари қуриш ҳамда бундай моддалар ва ўғитларни сақлаш;

канализация-тозалаш иншоотлари ва оқава сувлар тўпланадиган турли хил иншоотлар қуриш;

чорвачилик комплексларини, ахлат, ишлаб чиқариш чиқиндилари ташланадиган, кўмиладиган жойларни жойлаштириш, шунингдек суғоришда "шарбат" (суюқ гўнг) ишлатиш;

автомобиль транспортини қўйиб туриш, уларга ёнилғи қуйиш, уларни ювиш ва таъмир қилиш жойларини ташкил этиш;

нефть маҳсулотлари сақланадиган омборхоналарни жойлаштириш;

зиғир, каноп ва тери ювиладиган жойлар ташкил этиш ман қилинади.

Дарё ўзанларини ўзгартириш, фойдали қазилмалар кавлаб олиш ва сув заҳиралари ҳолатига таъсир қиладиган бошқа ишлар бажаришга фақат сув хўжалиги, сувни муҳофаза қилиш ва геология идораларининг рухсати билангина йўл қўйилади.

Сувни муҳофаза қилиш теграларидан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш тартиби ҳамда шартларини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайди.

24-модда. Курорт табиий ҳудудлар ва уларни ташкил этиш

Даволаш ва саломатликни тиклаш хусусиятларига, минерал манбаларга, даволовчи балчиқ қатламларига, қулай иқлим шароитлари ва бошқа шарт-шароитларга эга бўлган табиий ҳудудлар курорт табиий ҳудудлар деб эътироф этилади.

Курортлар маҳаллий ва республика аҳамиятига молик бўлиши мумкин.

Республика аҳамиятига молик курортларни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши билан Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг қўшма тақдимномасига биноан ташкил этади.

Маҳаллий аҳамиятга молик курортлар давлат ҳокимияти маҳаллий идораларининг Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши билан Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг қўшма тақдимномасига биноан қабул қилган қарори билан ташкил этилади.

25-модда. Курорт табиий ҳудудларнинг иш тартиби

Курорт табиий ҳудуд уч теграга бўлинади. Даволаш хусусиятига эга манбалар, даволовчи балчиқ қатламлари бор ҳудуд биринчи теграга киради. Бундай теграда ҳар қандай хўжалик фаолияти билан шуғулланиш ман этилади, даволаш хусусиятига эга манбалар ва балчиқ билан даволаш шифохоналари теварак-атрофини ободонлаштириш учун зарур иншоотлар қуриш бундан мустасно.

Санаторийлар, пансионатлар, дам олиш уйларининг дам олувчилар хордиқ чиқарадиган манзиллари, улар даволаниши ва яшаши учун қурилган бинолар жойлашган ҳудуд иккинчи теграга киради. Бу теграда хўжалик фаолияти юритиш ман этилади, даволаш ва дам олишни ташкил этиш учун зарур бўлган фаолият бундан мустасно, шунингдек бу ҳудудда вақтинча истиқомат қиладиган тиббиёт ходимлари ва хизмат кўрсатувчи ходимлардан ташқари бошқа аҳолининг яшаши ман этилади.

Санаторийлар, пансионатлар ва дам олиш уйларига туташ ҳудуд учинчи теграга киради. Бу теграда даволаш манбаларига зиён етказмайдиган ҳамда атроф муҳитга зарарли жисмоний таъсир этиш ва ифлослантириш йўли билан дам олиш ҳамда даволаниш учун яратилган шароитларни ёмонлаштирмайдиган чекланган хўжалик фаолияти юритишга рухсат берилади. Бундай курорт табиий ҳудудлар доирасида:

фойдали қазилмаларни кавлаб чиқариш;

дарахт кесиш (санитария мақсадидаги ва парваришлаш йўсинидаги кесиш бундан мустасно);

заҳарли кимёвий моддалар ва минерал ўғитлар омборлари қуриш;

заҳарли кимёвий моддалар қўллаш;

ахлат тўкиладиган, кимёвий ва радиоактив моддаларнинг чиқитлари кўмиладиган жойларни жойлаштириш, кимё, целлюлоза-қоғоз, металлургия саноати корхоналарининг иш олиб бориши;

жойнинг гидрология маромини ўзгартирувчи ишлар бажариш қатъиян ман этилади.

26-модда. Рекреация тегралари

Туризм ва аҳолининг оммавий дам олишини ташкил этиш учун қулай жуғрофий ва иқлим шароитларига эга ҳудудлар рекреация тегралари деб эътироф этилади.

Рекреация тегралари давлат ҳокимияти маҳаллий идораларининг Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигининг тақдимномасига биноан қабул қилинган қарори билан ташкил этилади.

Рекреация теграларида оммавий дам олиш ва туризм манфаатларига зид келмайдиган хўжалик фаолияти юритишга рухсат берилади.

Рекреация теграларида кимё, металлургия, микробиология корхоналари ва ташкилотларининг фаолият кўрсатиши, пестицидларнинг қўлланиши, ҳаром ўлган чорва моллар кўмиладиган, кимёвий ва радиоактив моддалар, рўзғор ва ишлаб чиқариш чиқиндилари ташланадиган ва кўмиладиган жойларни жойлаштириш, дарахт кесиш (санитария мақсадидаги ва парваришлаш йўсинидаги кесиш бундан мустасно), жойнинг гидрологик маромини бузадиган ишлар бажариш ман этилади.

27-модда. Ботаника боғлари

Ботаника боғлари ботаника термалари тузиш, тўлдириш ва асраш, илмий, ўқув ва таълим ишлари олиб бориш йўли билан маҳаллий миқёсдаги ва жаҳон миқёсидаги ўсимликлар мажмуаларининг нодир ва муайян туркумга хос турларини махсус яратилган шароитда асраш, ўрганиш, иқлимлаштириш, кўпайтириш ҳамда улардан самарали, оқилона фойдаланиш мақсадида ташкил этилади.

Умумдавлат аҳамиятига молик ботаника боғлари табиатни муҳофаза қилиш борасида илмий-тадқиқот муассасалари ҳисобланади.

Маҳаллий аҳамиятга молик ботаника боғларига белгиланган тартибда илмий-тадқиқот муассасалари мақоми берилиши мумкин.

Ерлар ва сув кенгликларининг участкалари барча табиий заҳиралари билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгилаб қўйиладиган тартибда хўжалик мақсадларида фойдаланишдан тортиб олиниб, ботаника боғларига берилади.

Ботаника боғларининг ҳудудида уларнинг зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга алоқаси бўлмаган ҳамда ўсимликлар мажмуи термаларини асрашга таҳдид қилувчи фаолият билан шуғулланиш ман этилади.

28-модда. Дендрология боғлари.

Дендрология боғлари илмий, маданий рекреация ва бошқа йўсинда ғоят самарали фойдаланиш учун дарахтлар ва буталарнинг ҳар хил турларини ҳамда улардан таркиб топган дарахтзорлар-бутазорларни махсус яратилган шароитда асраш ва ўрганиш мақсадида ташкил этилади. Умумдавлат аҳамиятига молик дендрология боғлари табиатни муҳофаза этиш борасида илмий-тадқиқот муассасалари ҳисобланади.

Маҳаллий аҳамиятга молик дендрология

(Давоми 6-бетда).

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

ДУШАНБА
28 ИЮНЬ

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 "Бугун...", Ахборот кўрсатуви. 18.10 "Кичкинтой" студияси. "Совға". 18.40 "Шаҳрисабз ипак шаҳри". Телефильм. 18.50 "Бозор иқтисодиёти ва ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилиш". Ўзбекистон ногиронлар жамиятининг қурултойи олдидан. 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 "Тоғ кўлларининг сири". Телефильм. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик опера ва балет Катта театри яккахонларининг концерти. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.30 "Мерос". Баҳовуддин Нақшбанд. 22.10 "Тиниб тинчимаган қариялар"(. Бадиий фильм. 23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

ЎзТВ II

18.30 "Ассалому алакум" (такрор.) 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 "Диққат: шифокорлар маслаҳати". 20.20 "Лаҳза". Хабарлар. 20.35 "Билиб қўйган яхши". 20.55 "Лаҳза". Хабарлар. 21.10 "Қишлоқ изқувари". Бадиий фильм.

"ОРБИТА IV"

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби. 5.00 "Якунлар". 5.45 "Тонг". 8.00 Янгиликлар. 8.20 "Нида дўстларини қутқаради". Илмий-оммабоп фильм. 8.35 "Гирдоб". Болалар учун Р. Брэдбери пьесаси асосида телеспектакль. 9.30 "Нима? Қаерда? Қачон?", 10.30 "Гол". 11.00 Янгиликлар.

***

13.00 Теннис. Уимблдон турнири. 14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 14.25 "Телемикст". 15.10 А. Сидельников. "Фортепиано ва оркестр учун русча концерт". 15.30 "Майя ариси". Кўп серияли мультфильм. 15.55 "Телеёдномлар". 16.15 "Иқболи кулганда". 17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 17.30 "Санкт-Петербургнинг оқ тунлари". Халқаро мусиқий фестиваль хроникаси. 17.55 "Гол". 18.15 "Ҳафтанинг акс-садоси". 18.55 "Меценат". Бадиий-публицистик кўрсатув. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.55 Эълонлар. 20.00 Янгиликлар. 20.25 "Севги алифбоси". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия. 20.55 "Спорт ункэнди". "Янги студия"

таништиради:

21.10 "Таржимаи ҳол". 21.40 "Выбор-2000". 22.30 "Джем-сейщн". 22.55 "Мен". 23.40 "Бомонд". Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 "Ишбилармон кишилар даври". 8.00 Тонгги концерт. 8.15 "Кириш ҳовли томонидан". 9.10 Хонаки экран. "Ғурур ва андиша". Бадиий фильм. "Фредерик Форсайт таништиради". (Овросиё ТВ).

10.50 "Худди ўша горин". 13.15 "Деҳқонларга таалуқли масала". 13.40 Кундузи сеанс. Хайр, болалар. Бадиий фильм. 15.00 Американинг ёввойи табиати. Кўп серияли телефильм премьераси. 15.30 Янгиликлар. 15.45 Фақат сиз учун. 16.15 Трансросэфир. Саховат кўрсат.

*

17.00—19.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.00 Россияда бизнес. 19.25 Ретрошлягер. 19.55 Катталар учун мультфильм. 20.05 Душанба куни детектив. Лаки страйка таништиради. Нолинчи белги. Бадиий фильм. Криминал ҳодисалар" сериалидан.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 "Юлдузлар билан суҳбатда". 21.25 "Ҳақиқат онлари". Андреей Караулов саволларига Абхазия Олий Кенгашининг раиси Владислав Ардзинба жавоб беради. 22.20 Спорт кўрсатуви. 22.30 Волейбол бўйича жаҳон лигаси биринчилиги. Россия — Бразилия. 23.35 "Русская кавальканада" ансамбли.

СЕШАНБА
29 ИЮНЬ

Ўз ТВ I

7.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 7.30 "Қалдирғоч". Фильм-концерт. 8.10 "Оила сирлари". Бадиий фильм. 9.35 Ўзбек тилини ўрганамиз. 10.05 "Абитураент-93". Она тили ва адабиётидан тест топшириқларини бажариш. 10.35 "Шифобахш ўсимликлар атрофимизда". Телефильм. 10.50 Қадрдон маскан билан хайрлашув.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Бугун... Ахборот кўрсатуви. 18.10 Гул сайли. Наманган вилоятидан. 18.40 Шарқнинг етти гўзали. Фильм-концерт. 19.05 Паркент тонги. Маҳмуд Тоиров шеърияти. 19.25 Эълонлар. 19.30 Ўзбекистон ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Дунё воқеалари. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 "Ўзбек халқининг содиқ қизи". Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигига. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон ахбороти". 21.30 "Ислоҳот ҳақида суҳбатлар". 21.40 "Агар севсанг". Шомаҳмуд Шораҳмедов куйлайди. 22.20 "Мулоҳаза". Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик драма театри бугун ва эртага. 23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

ЎзТВ II

18.30 "Уолт Дисней таништиради..." Мультфильмлар тўплами. 19.20 "Ўзбекистоним". Телефильм. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 "Шарқ лирикаси". Ғафур Ғулом. 20.20 "Мусиқали меҳмонхона". 21.00 Эълонлар. 21.05 "Кинонигоҳ".

"ОРБИТА IV"

4.55, 14.20, 17.20, 23.35 — Кўрсатувлар тартиби. 5.00 Янгиликлар. 5.35 Эрталабки гимнастика. 5.45 "Тонг". 8.00 Янгиликлар. 8.20 "Қувноқ нотачалари". 8.35 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 9.20 "Пацифида одам". Кўп серияли телевизион илмий-оммапоб фильм. 11-серия. 10.20 "Севги алифбоси". Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 6-серия. 10.50 "Матбуот-экспресс". 11.00 Янгиликлар.

***

13.00 Теннис. Уимблдон турнири. 14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 14.25 "Ишбилармон кишилар хабарномаси". 14.40 "Конверсия ва бозор". 15.10 "Ён дафтар". 15.15 "Майя ариси". Кўп серияли Мультфильм. 15.40 Епископ Василий (Родзянко) билан суҳбатлар. 6-кўрсатув. 16.05 "Настаринли авлод...". Д. Журавлёв. 16.50 "Технодром". 17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 17.25 Давлатлараро "Останкино" телеканали "Пешвоз чиқиб" кўрсатувини таништиради. 17.55 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 18.40 Москва кинофестивали олдидан. 18.55 "Мавзу". 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.55 Эълонлар. 20.00 Янгиликлар. 20.25 "Севги алифбоси". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия. 20.55 Ноёб халқ мусаввирлари М. ВА Ф. Промоченколар ҳақида ҳикоя. 21.50 "Матбуот-экспресс". 22.05 "МАСК — етмиш ёшда". 23.00 Янгиликлар. 23.40 "Максима". 00.10 "Кино талаб қилинади".

"ДУБЛЬIV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 "Ишбилармон кишилар даври". 8.00 "Винил чангалзорлари". 8.30 "К-2" таништиради. "Медиа". 9.20 "Кечки салон саҳифаларида". 10.50 Хонаки экран. "Таваккалига II ёки жавоб зарбаси". Бадиий фильм. 12.15 Ишдан бўш пайтингизда. "Хонаки клуб". 12.30 "Деҳқонларга тааллуқли масала". 12.55 Кундузги сеанс. "Афюн" Бадиий фильм. 14.05 Параллеллар". 14.20 "Телематн". 14.30 Джаз куйларидан концерт. 15.05 "Телебиржа". 15.35 Янгиликлар. 15.50 "Рост" студияси. "Тонлабиринг". 16.20 Юбилейга таклиф. "Каскад — 140 ёшда". 16.50 Спорт кўрсатуви.

*

17.00—19.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.30 Криминал хабарлар экрани. 19.40 Хонаки экран, "Санта-Барбара". Кўп серияли бадиий телефильм премьераси 185-серия. 20.30 "Динозаврга айланмайлик". 20.45 "Танаффус". Олег Газманов куйлайди.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 "Юлдузлар билан суҳбатда". 21.25 "Кўҳна ленталар". 21.55 "Жаноблар-ўртоқлар". 22.15 "Нархини биз қўямиз". Телеўйин. 22.45 "Таврия ассамблеяси".

ЧОРШАНБА
30 ИЮНЬ

ЎзТВ I

7.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 7.30 "Ота ўғиллар". Телефильм. 8.00 "Шаҳар қалқони". Бадиий фильм. 9.35 Турк тили. 10.05 "Бунёдкор". 10.35 "Абитуриент-93". Табиий фанлар бўйича тест топшириқларини бажариш. 11.05 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

11.20 "Бола бошидан". Мактабгача тарбия масалалари.

***

17.55 Кўрсатувлар. тартиби. 18.00 "Бугун...". Ахборот кўрсатуви. 18.10 "Учрашув". Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиева. 19.05 "Санъат оламида". 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Мусиқий дақиқалар. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 "Ганжинаи Самарқанд" ансамблининг концерти. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.30 Республика газеталарининг шарҳи. 21.40 "Пилла — бойлигимиз". Пиллакорларнинг меҳнат ғалабасига бағишланган кўрсатув. 23.00 "Алангали сўқмоқлар". Баддий фильм. 00.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

ЎзТВ II

18.30 "Санъаткор ҳаётидан икки кун". Телефильм. 19.05 "Спринт". 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 "Қизиқарли учрашувлар". 20.50 "Сен менинг қўшиғимсан". Кинокомедия.

"ОРБИТА IV"

4.55, 14.20, 17.20, 20.20, 23,35 — Кўрсатувлар тартиби. 5.00 Янгиликлар. 5.35 Эрталабки гимнастика. 5.45 "Тонг". 8.00 Янгиликлар. 8.20 Мультфильм. 8.35 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 9.20 "Карна лақабли сувсар". Илмий-оммабоп фильм. 10.20 "Севги алифбоси". Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 7-серия. 10.50 "Матбуот-экспресс". 11.00 Янгиликлар.

***

13.00 Теннис. Уимблдон турнири. 14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 14.25 "Телемикст". 15.10 "Ён дафтар". 15.15 "Майя ариси". Кўп серияли мультфильм. 15.40 "Мусиқий башорат". Кўп серияли телефильм премьераси. 16.20 "Клуб 700".

16.50 "Технодром". 17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 17.25 Давлатлараро "Останкино" телеканали "Энг яхши давр" кўрсатувини таништиради. 17.55 "Оддий Марояя". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 18.40 "Миннатюра". 18.50 "Сиз учун урашувлар". В. Конецкий ва В. Шефнеер. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.55 Эълонлар. 20.00 Янгиликлар. 20.25 "Севги алифбоси". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 8-серия. 20.55 "Қайтиш. Алла Соленкова билан учрашув". 21.30 "Серпантин". Кўрсатувни Марк Захаров олиб боради. 22.30 "Мен сизга қўшиқни куйлаб бераман". 23.00 Янгиликлар. 23.40 "L—клуб". 00.25 "Матбуот-экспресс". 00.35 "Карна лақабли сувсар". Илмий-оммабоп фильм.

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 "Ишбилармон кишилар двари". 8.00 Тонгги концерт. 8.15 "Ватаним менинг". 8.45 Мульти-пульти. 9.00 "Оталар изидан борар солдатлар..." Бадиий фильм. 10.25 "Рек-тайм". 10.55 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадиий телефильм. 185-серия. 11.45 Ишдан бўш пайтингизда."Коллекционер". 12.00 Христианлар учун кўрсатув. 12.30 "Деҳқонларга таллуқли масала". 12.55 Санкт-Перетбург балети, П. И. Чайковский. "Анна Каренина". 14.25 "Телематн". 14.30 "Бизнес: янги номлар". 15.00 Янгиликлар. 15.15 "Рост" студияси. "Кимнинг томони?". 15.45 Трансросэфир. "Узоқ Шарқ". 16.30 Криминал хабарлар экрани. 16.40 "Ҳар бир кун байрам". 16.50 Спорт кўрсатуви.

*

17.00—19.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 186-серия. 20.15 "Сиз яратган боғ" 20.45 Катталар учун мультфильм.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 "Юлдузлар билан суҳбатда". 21.25 "60 дақиқа". Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви. 22.20 "Ксюша ҳузурида". 22.50 Баскетбол шарҳи. 23.20 "Экзотика".

ПАЙШАНБА
1 ИЮЛЬ

ЎзТВ I

7.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 7.30 "Унутмас мени боғим...". Телефильм. 8.10 "Изтопар". Бадиий фильм. 9.40 Араб тили. 10.10 Болалар учун. "Дўстлик учрашувлари". 10.30 "Абитуриент-93". Ижтимоий фанлардан тест топшириқларини бажариш. 11.00 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ). 11.15 "Бола дунёни тебратар".

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 "Бугун...". Ахборот кўрсатуви. 18.10 "Ғазалхон ёшлигим". 19.00 "Ғалла — ризқ-рўзимиз". 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 "Гўзаллик куйчиси". Телефильм. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 Ёр ва диёр тароналари. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.30 "Ислоҳот ҳақида суҳбатлар". 21.40 "Тошкент божхонасида". 22.20 ЎзТВ хазинасидан. "Назм ва наво". Машраб лирикаси. 23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. "Табассум". 19.00 "Ўзбек халқининг содиқ қизи". Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигига (рус тилида). 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 "Матбуот саҳифаларида". 20.00 "Назорат ойнаси". Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорати қўмитаси ва Ўзбекистон телевидениесининг қўшма рейди (рус тилида). 20.30 "Бу оқшомда". 21.45 Эълонлар. 21.50 "Кинонигоҳ".

"ОРБИТА IV"

4.55, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби. 5.00 Янгиликлар. 5.35 Эрталабки гимнастика. 5.45 "Тонг". 8.00 Янгиликлар. 8.20 "Тингланг, томоша қилинг...". 8.40 Мультфильм. 9.00 "Джем". 9.30 "Шаршаралар ҳаёти". Илмий-оммабоп фильм. 10.20 "Севги алифбоси". Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 8-серия. 10.50 "Матбуот-экспресс". 11.00 Янгиликлар.

Кундузи киноэкспресс

11.20 "Август об-ҳавоси". Телевизион бадиий фильм. 12.30 "Синюшканинг қудуғи". Телевизион бадиий фильм.

***

13.00 Теннис. Уимблдон турнири. 14.00 Янгиликлар. (сурдо таржимаси билан). 14.25 "Телемикст". 15.10 "Ён дафтар". 15.15 "Майя ариси". Кўп серияли мультфильм. 15.40 Епископ Василий (Родзянко) билан суҳбатлар. 7-кўрсатув. 1-қисм. 15.55 "Қизлар ўртасидаги сир". 16.20 "...16 ёшгача ва ундан катталар". 17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 17.20 "Касаба уюшмалапри — нималарни ўргатадиган мактаб?". 17.45 Давлатлараро "Останкино" телеканали "Дунё томонлари" кўрсатувини таништиради. 18.05 "Тақдир қисмати...". Элина Бистрицкая. 18.55 "Жамоатчилик фикри". 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.55 Эълонлар. 20.00 Янгиликлар. 20.25 "Жамоатчилик фикри" (давоми). 20.40 Катталар учун мультфильм. 21.00 Футбол. Россия чемпионати. "Динамо" (Москва) — МАСК. 2-тайм. "Динамо" Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. 22.00 "Эфирда мусиқа". Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар, 00.40 "Матбуот-экспресс". 00.50 "Ўзим томон йўл". 01.20 "Шаршаралар ҳаёти". Илмий-оммабоп фильм.

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 "Ишбилармон кишилар даври". 8.00 "Ҳақиқат онлари". 8.55 "Таврия ассамблеяси", 10.05 Саховат кўрсат, 10.50 "Параллеллар". 11.05 Хонаки экран, "Санта-Барбара". Кўп серияли бадиий телефильм. 186-серия. 11.55 "Кўздан ғойиб бўлаётган манзара". Лев Аннинский кўрсатуви. 12.40 "Деҳқонларга таллуқли масала". 13.05 "Бир санъаткор театри". М. Башкирцева. 13.25 Репортёр. "Пуллар". 13.40 Трансросэфир. "Хусусийлаштириш панорамаси". 14.25 "Россия қобусномаси". Борис Пастернак. "Иккинчи туғилиш". 15.10 "Бола тилидан". 15.40 Янгиликлар. 15.55 "Рост" студияси. "Яшил мактаб". 16.25 Ўз манзили.

*

17.00—19.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 Хонаки экран. "Санта-Барбара. Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 187-серия. 20.15 "Келинг, аниқлаб олайлик". 20.30 "Хроно". Авто ва мотоспорт оламида

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 "Юлдузлар билан суҳбатда". 21.25 Ватаним менинг. "Вилоятдан мактублар". 22.25 "Фортуна" телеканали "Корсикан безорилари". 23.15 Спорт кўрсатуви. 23.20 "Авангарддан бизнинг кунларгача"

.ЖУМА
2 ИЮЛЬ

ЎзТВ I

7.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 7.30 "Насиба". Фильм-концерт. 8.10 Болалар учун фильм. "Олтин калит". 9.25 "Ёшлик" студияси. "Истеъдодларни излаймиз". 10.05 "Абитуриент-93". Математикадан тест топшириқларини бажариш. 10.35 Болалар учун. "Оромгоҳлар қўйнида". 11.05 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 "Бугун...". Ахборот кўрсатуви. 18.10 "Болалар меҳмонхонаси". 18.40 "Ўйинчоқ". Телефильм. 18.55 "Дийдорлашув". 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Дунё воқеалари. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 "Адолатга бахшида умр". Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигига. Видеофильм премьераси. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.30 "Инсон ва замин". Тошкент вилоятига бағишланган кўрсатув. 22.30 "Қимматга тушган ҳузур-ҳаловат". Бадиий фильм. 23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

ЎзТВ II
17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.
"ОРБИТА IV"

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби. 5.00 Янгиликлар. 5.35 Эрталабки гимнастика. 5.45 "Тонг". 8.00 Янгиликлар. 8.20 Эртак ҳузурида меҳмонда. "Миллион саргузашт. Ржавой генерал ороли". Телевизон бадиий фильм. 9.45 Мультфильм. 10.00 "Саёҳатчилар клуби" (сурдо таржимаси билан). 10.50

"Матбуот-экспресс". 11.00 Янгиликлар. 11.20 Болалар телевидениеси уюшмаси. "Телеаралаш ва бойчечак" кўрсатувини таништиради.

Театр шинавандалари, Сизлар учун! 11.50 Ж. Пристли. "Яшил хона". М. Н. Ермолова номли Москва театрининг фильм-спектакли.

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 14.25 "Бридж". 14.50 "Бизнес-класс". 15.05 Мультфильм. 15.20 Теннис. Уимблдон турнири. 16.20 "Бизнинг мусиқий клуб". 17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 17.25 "Инсон ва қонун". 18.05 Москва кинофестивалининг очилиши. 18.45 "Мўъжизалар майдони". 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.55 Эълонлар. 20.00 Янгиликлар. 20.25 "Ҳафтанинг машҳур кишиси". 20.40 "Детективлар клуби"да. "Суини". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (Англия). 21.35 Бойқўнғир космодромидан Россия — Франция экипажининг парвози ҳақида репортаж. 21.45 Москва кинофестивали кундалиги. 22.00 "Матбуот-экспресс".

"ВИД" таништиради

22.10 "Сиёсий бюро". 22.45 "Авто-шоу". 23.40 "Х" программаси. 00.05 "Обоз" майдончаси. И. Аллегрова. Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар. 01.05 "Юлдузлар намойиши". Москва халқаро кинофестивалининг қайта тикланиш жамғармасига тунги хайрия зиёфати.

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 "Ишбилармон кишилар даври". 8.00 Мульти-пульти. 8.10 "Бўйсунмас қутпина". 9.05 "Ҳайвонот оламида". 10.05 "Оилавий фестиваль". Халқаро оила йилига. 10.35 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадиий телефильм. 187-серия. 11.25 "Сиз яратган боғ". 11.55 "Пилигрим". Россия саёҳатлар бюроси. 12.40 "Деҳқонларга тааллуқли масала". 13.05 "Ижица". 13.35 Мусиқа йирик планда. Пианиночи Николай Петров. 14.15 "Ўз-ўзига режиссёр". 14.45 Жума кунлари Дисней, "Озодлик" сўзини езган қизча". Бадиий фильм. 2-серия. 15.35 Янгиликлар. 15.50 "Рост" студияси. "Азамат йигитлар". 16.20 "Телематн". 16.25 "Трансросэфир".

*

17.00—19.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 "Клип хиёбони". 19.40 Телеэкранда — премьера. "Депрессия". Бадиий фильм. 1-серия.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 "Юлдузлар билан суҳбатда". 21.25 "Депрессия". Бадиий фильм. 2-серия. 22.55 "К-2" таништиради: "Абзац". 00.10 "Аляскада кичик мусиқий кечалар".

ШАНБА
3 ИЮЛЬ

ЎзТВ I

7.00 "Ассалому алайкум".

*

8.00 "Бешинчи "Б"да ўқийдиган шумтака". Бадиий фильм. 9.25 "Алифбо сабоқлари". 9.55 "Ўзбекистон спорти". 10.25 "Ёшлик студияси. "Зиё". 11.25 "Анъана ва замон". 12.05 "Дўстларимиз санъати". "Ожиниёз" спектакли. 12.35 "Олимпияда — иқтидорли ўқувчи учун синов майдони". 13.05 "Қувноқ стартлар". 13.50 "Адабиёт ва маънавият".

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Ўсмирлар учун. "Оқ йўл!". 18.30 "Кўшиқларда қолган муҳаббат". Баҳтиёр Йўлдошев. 19.00 "Сиҳат-саломатлик". 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Республика газеталарининг шарҳи. 20.00 "Ўғил, невара, эвара...". Манзарали фильм. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 "Мусиқа жавони" саҳифаларидан. 21.00 "Туркистон" ахбороти. 21.30 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллиги олдидан. Республика вилоятлари ёшлари телевизион фестивали. Андижон вилояти. 22.50 ЎзТВ хазинасидан. Шароф Бошбеков. "Эшик қоққан ким у?". Телевизион спектакль. 00.20 "Тунги ёғду". Дам олиш кинопрограммаси.

ЎзТВ II
17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.
"ОРБИТА IV"

5.45, 7.30, 14.20, 20.20, 23.35 — Кўрсатувлар тартиби.

5.50 Эрталабки гимнастика. 6.00 "Матбуот-экспресс". 6.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги. 6.55 Янгиликлар. 7.35 "Спорт-имконият". 8.05 "Марафон-15" таништиради... 8.30 "Экстро-НУЖ". 9.00 "Шанба кунги дастхат". 9.25 Экологик шарҳ. 9.40 "Тиббиёт ҳамма учун". 10.20 "Мулкдор алифбоси". 10.30 "Шеърият альбоми". 10.50 "03-вагон". 11.20 Мультфильм. 11.30 "Ҳокимият сиймоси". 11.45 Режиссёр Г. Панфилов фильмлари. "Васса". Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 14.00 Янгиликлар. 14.25 "Шаҳзода ва Сув париси". Кўп серияли мультфильм премьераси. 14.50 "Марказий экспресс". Европа тележурнали. 15.20 Ассалом, Добр後речье". Фольклор ва этнография халқаро фестивали ҳақида. 15.45 "Ультра-си". Спорт кўрсатуви. 16.25 "Пул ва сиёсат". 16.55 Москва кинофестивали кундалиги. 17.10 Театр учрашувлари. 18.05 "Коламбия пикчерс". таништиради. "Хьюстон рицарлари". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм (АҚШ). 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.55 Эълонлар. 20.00 Янгиликлар. 20.25 "Коламбия пикчерс" таништиради. "Зангори ва кулранг". Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (АҚШ). 21.25 "Резонанс студияси таништиради. 21.45 "Матбуот-экспресс". 21.55 Теннис. Уимблдон турнири. Финал. 23.00 Янгиликлар. 23.40 "Улар мени эзгуликка ўргатишган...". Е. Весник. 00.25 Охирги киносеанс. "Декалог-I". Бадиий фильм. (Польша ва Германия телевидениелари).

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 "Оламга ўз нигоҳи билан қараш". 8.00 Парламент соати. 9.00 Мульти-пулти. 9.05 "730-формула".

*

9.35—13.30
"ЎЗБЕКИСТОН"ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

9.35 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар". 9.50 "Рангинкамон" (тожик тилида). 10.35 "Безнен мирас" (татар тилида). 11.15 Мусиқамиз хазинасидан. "Сувора". 12.00 "Ўзбекистон чет эллик дўстларимиз нигоҳида". 12.40 "Звезда Востока" журнали — меҳмонимиз". 13.15 "Бу турфа олам".

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

13.30 Кундузги сеанс. "Қўшнимиз Тоторо". Мультфильм. 15.00 Фильмлар преьераси. 15.15 Бир санъаткор театри. З. Серебрякова. 15.35 "Тилла шпора". 16.05 "Чегарасиз футбол".

*

17.00—19.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.15 Камера ўтмишни тадқиқ этади. "Қизил капелла". 20.10 Спорт кўрсатуви. 20.15 Россиянинг телевизион театри Н. В. Гоголь. "III даражали Владимир". 1-қисм.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 "Юлдузлар билан суҳбатда". 21.30 Россиянинг телевизионтеатри. Н. В. Гоголь. "III даражали Владимир". 2 ва 3-қисмлар. 23.10 Стас Намин макази (Эс-Эн-Си) таништиради: "Сариқ сувости кемаси" клуби". 23.45 Тунги сеанс. "Бир бора алдаб...". Бадиий фильм.

ЯКШАНБА
4 ИЮЛЬ

ЎзТВ I

7.00 "Излай-излай топганим". Тўра Сулаймон қўшиқлари. 7.30 "Турналар". Телефильм.

*

8.00 "Туркистон" ахбороти. 8.30 "Маҳобҳорат". Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 22—23 сериялар.

10.00 "Саёҳат — танга роҳат". 10.20 "Халқ ижодиёти". Абдуназар бахши Поёнов ижросида термалар. 11.05 Болалар учун фильм. "Одамлар орасидаги бўри боласи". 12.25 "Ёш спортчилар мактаби". 12.45 Инглиз тили. 13.15 "Ёшлик" студияси. "Даврага кел, дугонажон".

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 "Жасур йигитчалар", "Чипнинг саргузаштлари". Мультфильмлар. 18.30 Ўсмирлар учун. "Умид учқунлари". 19.10 Рақслар гулдастаси. 19.30 "Ҳафтанома" (рус тилида). 20.00 "Ойнаи жаҳонда". 20.15 "Кабутарим". Телефильм. 20.25 "Ҳордиқ". Дам олиш дастури. 21.00 "Ҳафтанома". 21.40 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Маҳмуджон Азимов куйлайди. 22.25 "Тўти қушли хоним". 24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

ЎзТВ II
7.00—12.00

***

17.00—23.30
АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.
"ОРБИТА IV"

5.40, 21.45, 23.15 — Кўрсатувлар тартиби. 5.45 Эрталабки гимнастика. 5.55 "Руҳни чиниқтириш". 6.55 Янгиликлар. 7.35 "Авто-шоу". 7.50 "Технодром". 8.00 "Марказ". 8.30 "Эрта саҳарлаб". "Денвер — диназаврларнинг энг сўнгиси". Кўп серияли мультфильм премьераси. 9.00 "Ҳамма уйдалигида". 9.30 "Спортлото" тиражи. 9.45 "Тонг юлдузи". 10.35 "Ҳарбий ревю". 11.05 "Қора кўркам от саргузаштлари". Болалар учун кўп серияли телефильм преьераси.

11.30 Теннис. Уимблдон турнири. 12.10 "Орзу-умид". Ногирон болалар учун хайрия акцияси.

"КТВ-1" ҳамда "Франс интерҳасиональ" канали таништиради:

13.00 "Пиф ва Геркулес". Кўп серияли мультфильм премьераси. 13.10 "Кусто командасининг сувости одиссеяси". Кўп серияли ҳужжатли фильм прмьераси.

*

14.00 Янгиликлар. 14.15 "Саёҳатчилар клуби". 15.05 Волгоград шаҳар "Станица" фольклор ансамблининг чиқиши. 15.25 Мультфильмлар премьераси: "Каспер ва унинг дўстлари", "Ҳақиқий ажина овловчилар. 16.20 Эфирда бевосита мулоқот. 17.00 Панорама. Ҳафталик халқаро кўрсатув. 17.45 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан). 18.00 "Рус олами". 18.40 "Бу бўлган, бўлганди...". Г.Отс. 19.05 Москва кинофестивали кундалиги. 19.20 Телеэкранда биринчи марта. "Беверли-Хиллзлик тўполончилар". Бадиий фильм (АҚШ). 20.55 Эълонлар. 21.00 "Якунлар". 21.50 "Нима? Қаерда? Қачон?". 23.00 Янгиликлар. 23.20 Теннис. Уимблдон турнири. Финал. 00.20 "Санкт-Петербургнинг оқ тунлари". Халқаро мусиқий фестиваль концерти. 1-кун.

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 Миллий баскетбол уюшмасининг энг яхши ўйинлари. 8.30 "Рост" студияси. "Азамат йигитлар". "Таклифнома". 9.30 "03" кўрсатуви. 10.00 "Ати-бати...". 10.30 Кипрас Мажейка. "Кичик Европа"дан репортажлар. 11.00 Такрорий фильмлар кинотеатри. "Мементо мори".

*

12.25 — 15.40
"ЎЗБЕКИСТОН" ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

12.25 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар". 12.35 "Жаҳон ва биз". 13.00 "Америкага саёҳат". 13.45 Америка Қўшма Штатлари эстрада мусиқаси концерти. 14.15 "Чинсэн" (корейс тилида). 14.55 "Замандас" (қозоқ тилида). 15.25 "Бу турфа олам".

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

15.40 Диснейнинг сеҳрли олами. "Винни-Пухнинг янги саргузаштлари", "Қора плашч". 16.30 Мульти-пулти.

*

16.40—18.10
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.10 Си-Би-Эс кинотеатри. "Америкачасига хизматкор". Бадиий фильм. 19.55 "Демократлар Американи шу даражага етказишди". Пи-Би-Эс ва "Қувноқ болалар" бирлашмасининг кўрсатуви.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 "Юлдузлар билан суҳбатда". 21.30 "А" программаси. 22.30 "Номлар". Михаил Шуфутинский.

("Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз" дастурида).

ЭРТАГА — ХАЛҚАРО ГИЁҲВАНДЛИККА ҚАРШИ КУРАШ КУНИ

КИМГА ТЎЙ, КИМГА АЗА

Дунёнинг барча давлатларида наркобизнес билан шуғулланувчиларга, гиёҳванд модда истеъмол қилувчи кишиларга жуда қаттиқ жазолар белгиланган, худди шунингдек бизнинг Жиноят мажмуамизда ҳам бунга нисбатан жиноий жавобгарлик кўзда тутилган ва шу жиноятларнинг турига қараб 3 йилдан 15 йилгача қамоқ жазоси белгиланган.

Гиёҳванд моддани врачларнинг рухсатисиз истеъмол қилганлик учун биринчи марта маъмурий жазо, кейин бу ҳол бир йил ичида қайтарилса, 2 йилгача озодликдан маҳрум этиш жазоси белгиланган.

Агарда киши ўз ихтиёри билан даволаш муассасаларига гиёҳвандлик касалидан даволаниш мақсадида мурожаат қилса, жиноий жавобгарликдан озод қилинади.

Қонуннинг бу талаблари бўйича омма орасидаги кенг тушунтириш ишлари олиб борилаяпти. Ойнаи жаҳон, радио, газета саҳифалари орқали мунтазам равишда чиқишлар уюштирилмоқда, аммо йилдан йилга бу иллат жамиятда ўрнига кўпаймоқда. Масалан, вилоятимизда милиция ходимлари томонидан 1991 йилда жами 254 та гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар аниқланган бўлса, 1992 йилда бу кўрсаткич 385 та, шу йилнинг тўрт ойи ичида 305 тани ташкил қилди. Шу жумладан гиёҳванд моддани ғайриқонуний равишда (сотиш учун эмас) тайёрлаш, сақлаш, олиб юриш, юбориш каби фактлар 1991 йилда 153 та аниқланган бўлса, 1992 йилда бу рақам 234 та, шу йилнинг 4 ойида эса 199 тага етди. Гиёҳванд моддани ғайриқонуний равишда сотиш мақсадида тайёрлаш, олиб юриш, сақлаш, юбориш ва сотиш каби жиноятлардан 1991 йилда 16 таси аниқланган, 1992 йилда эса 39 та, шу йилнинг тўрт ойида бўлса 40 та шундай факт фош этилиб, жиноятчилар жавобгарликка тортилди. Улардан 1992 йилда 7 килога яқин афюн, 75 килодан ортиқроқ наша ва 447 кило кўкнор пўчоғи, шу йилнинг тўрт ойида эса 9 кило 300 грамм афюн, 115 килодан ортиқ наша, 446 кило 800 грамм кўкнор пўчоғи тортиб олинди.

Бу заҳар-заққум қаердан келаяпти? Вилоятимизда 1992 йилнинг тўрт ойида 20918 квадрат метрда экилган экин аниқланган бўлса, 1993 йилнинг шу даврида 22606 квадрат метр майдондаги гиёҳванд ўсимлик аниқланиб, йўқ қилинди. 1991 йилда таркибида гиёҳванд модда бўлган экин экканлиқлари учун 686 киши, 1992 йилда 985 киши жиноий жавобгарликка тортилди.

Ҳозирча кўкнор экилишига қарши фақат милиция ходимлари курашмоқдалар, айниқса "Қорадори" тадбири ўтказилаётган даврда ички ишлар ходимларининг асосий қисми шу ишга жалб қилинмоқда. Аммо бу кураш биз кутган натижани бермаяпти. Экилган кўкнор ва ёввойи ҳолда ўсаётган банг-наша майдонларининг асосий қисми жамоа ва давлат хўжаликлари, ўрмон хўжаликлари, давлат фондига қарашли ерлардадир. Кўп ҳолатларда шу экинларни эккан кишини аниқлашнинг иложи бўлмайди. Ерга жавоб берувчи мансабдор шахсларнинг ҳаммаси ҳам қонунда талаб қилингандек ишламайдилар. Таркибида гиёҳванд моддаси бор ўсимликларни йўқотиш чораларини кўрмайдилар. Улар бефарқлиги учун ўзларига чора кўрилиши мумкинлигини билишмаса керак. Ўзбекистон Республикаси маъмурий қоидабузарлик мажмуасининг 114-I-моддасида далаларида ёввойи ҳолда ўсаётган банг-нашани йўқ қилиш чораларини кўрмаганлиги учун давлат хўжаликлари директорлари, жамоа хўжаликлари раислари, ташкилотларнинг раҳбарлари энг кам ойлик иш ҳақи миқдорида, давлат, жамоа хўжаликларининг бош агрономлари, бригадирлари ва фуқароларга энг кам ойлик иш ҳақининг ярми миқдорида жарима солиш кўзда тутилади.

Гиёҳванд модда сотгани учун 40 киши (шу йилнинг тўрт ойидагина, холос) жиноий жавобгарликка тортилди. Улар бойлик орттириш мақсадида сотган гиёҳванд моддалар қанчадан-қанча оилаларга бахтсизлик келтиришини, қанча-қанча кишиларнинг ҳаётига зомин бўлишлари мумкинлигини бирор марта ўйлаб кўрдилармикин? Бу кишилар нима қилаётганини жуда яхши биладилар, лекин мўмай пул орттириш нияти бошқаларнинг тинчлиги, ҳаётидан устун турса керак. Бироқ бошқаларнинг бахти, тинчлиги ҳисобига орттирилган бойлик уларга ҳам бахт келтирмайди.

Қиссадан ҳисса шуки, озод Ўзбекистоннинг озод фуқаролари бир тан, бир жон бўлиб ўзимизнинг бахтимизга, тинчлигимизга тажовуз қилаётганларга, шу жумладан гиёҳванд модда етиштирувчи жиноятчиларга қарши курашни кучайтирайлик, ҳеч биримиз бу ишга бепарво қараб турмайлик.

К. БОБОҚУЛОВ,
Самарқанд вилоят ИИБ бошлигининг тергов ишлари бўйича муовини, милиция полковниги.

ЎЗ ИШИНИНГ УСТАСИ

Кундалик ҳаётда энг керакли, аммо ҳамма вақт ҳам кўзга ташланавермайдиган касблардан бири ошпазлик бўлса керак. Бу касбнинг қанчалар аҳамиятлилиги хусусида фалсафагўйлик қилиб ўтирмаймиз, бусиз ҳам ҳаммаси маълум.

Ҳамидулла ака ИИВ ошхонасига ишга келгунга қадар Тошкент кооператив техникумини тугатди, сўнг "Тошкент" ресторанида ишлай бошлади. Олдин ишчи, сўнгра ошпаз бўлиб. Мана, 17 йил бўляптики, у Ички ишлар вазирлигида хизмат қилади. Бош ошпаз. У раҳбарлик қилаётган жамоа жуда аҳил: ўз ишини севган кишилар ишлашади.

Бу ерда асосий эътибор тайёрланадиган таомнинг сифатига қаратилади, келтирилаётган маҳсулотларнинг янгилигига ҳам катта аҳамият берилади. Бош ошпаз ошпазлардан Лилия Каракаш, Татьяна Мурачева, Мавлуда Раҳматуллаевaларнинг қўли гул эканини, улар тайёрлаган овқат мазали бўлишини таъкидлаб ўтди.

Маъмур Галя Коваленко сидқидилдан меҳнат қилгани учун ҳам жамоа ўртасида обрў-эътибор қозонган, дейди бош ошпаз, у бу меҳнатлари учун "Тошкент" ресторани, ресторанлар тресги раҳбарияти ва ИИВ ҳайъати томонидан фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган.

Ҳамидулла ака ИИВ ўтказадиган ҳар бир байрамда ош дамлайди. Паловсиз эса бу ердаги байрамларни тасаввур қилиш қийин.

Ҳабиб ШУКУР.

Суратда: бош ошпаз Ҳамидулла Камолов иш устида.

Муаллиф олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 2, 3-бетларда).

боғларига белгиланган тартибда илмий-тадқиқот муассасаси мақоми берилиши мумкин.

Ер майдонлари барча табиий захиралари билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгилаб қуйиладиган тартибда хўжалик мақсадларида фойдаланишдан тортиб олиниб, дендрология боғларига берилади.

Дендрология боғларининг ҳудудида уларнинг зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга алоқаси бўлмаган ҳамда дендрология термаларини асрашга таҳдид қилувчи фаолият билан шуғулланиш ман этилади.

Дендрология боғларининг ҳудудида ботаника боғлари учун белгиланадиган талабларга мувофиқ тегралаш ишлари ўтказилиши мумкин.

29-модда. Қўриқланма (оралиқ) тегралар.

Қўриқланма (оралиқ) тегралар давлат қўриқхоналарига, давлат миллий табиат боғларига, давлат буюртма қўриқхоналарига, давлат табиат ёдгорликларига ва алоҳида муҳофаза этиладиган ўзга табиий ҳудудларга бўладиган салбий таъсирнинг олдини олиш мақсадида чекланган хўжалик фаолияти юритилувчи ҳудудни қамраб олади.

Қўриқланма (оралиқ) теграда хўжалик фаолияти ва табиатдан фойдаланишнинг алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга салбий таъсир келтириб чиқарувчи турлари билан шуғулланиш ман этилади.

Қўриқланма (оралиқ) тегураларнинг катта-кичиклиги ва уларнинг иш тартиби алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ташкил этиш билан бир вақтда белгилаб қўйилади.

30-модда. Ўрмонларнинг тақиқланган минтақалари

Бағоят қимматли ва нодир ўсимликлар турларининг ирсий фондини муҳофаза этиш ва сақлаб қолиш, шунингдек ўрмон фонди майдонларида давлат қўриқхоналари, давлат миллий табиат боғлари ва алоҳида муҳофаза этиладиган ўзга табиий ҳудудларнинг иш тартибини таъминлаш мақсадида ўрмонларнинг тақиқланган минтақалари белгилаб қўйилади.

Ўрмонларнинг тақиқланган минтақаларини давлат ҳокимияти ва бошқарувининг маҳаллий идоралари табиатни муҳофаза қилиш ва ўрмон хўжалиги идоралари тақдимига биноан белгилайдилар.

31-модда. Ҳайвонот боғлари

Ҳайвонот боғлари экологик таълим-тарбия ишларини йўлга қўйиш, ҳайвонларнинг нодир экзотик ва маҳаллий турлари экспозицияларини яратиш, уларнинг ирсий фондини сақлаб қолиш, ёввойи ҳайвонларни ўрганиш ҳамда уларни тутқунликда кўпайтиришнинг илмий асосларини ишлаб чиқиш мақсадида барпо этилади.

Умумдавлат аҳамиятига молик ҳайвонот боғлари маданий-маърифий йўналишдаги табиатни муҳофаза қилиш муассасалари ҳисобланади.

Ер майдонлари барча табиий захиралари билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгилаб қўйиладиган тартибда хўжалик мақсадларида фойдаланишдан тортиб олиниб, ҳайвонот боғларига берилади.

Ҳайвонот боғларининг ҳудудида уларнинг зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга алоқаси бўлмаган ҳамда бу боғлардаги ҳайвонларнинг ҳаёти учун қулай шароитни сақлаб қолишга таҳдид қилувчи фаолият билан шуғулланиш ман этилади.

Ҳайвонот боғларининг ҳудудида улар олдига қўйилган вазифаларни бажаришни таъминлаш мақсадида:

ҳайвонларни бир жойда асраш ва улардан маданий ҳамда билимни ошириш мақсадларида фойдаланиш учун экспозиция теграси;

сарҳадида илмий-тадқиқот ишлари олиб бориладиган илмий тегралар (бундай теграга киришга рухсат ҳайвонот боғининг маъмурияти белгилаб қўядиган тартибда берилади);

ҳайвонот боғи томошабинларининг дам олиши ва уларга хизмат кўрсатишни йўлга қўйиш учун рекреация теграси;

ёрдамчи хўжалик объектларини жойлаштириш учун хўжалик теграси ажратиб берилади.

Ҳайвонот боғлари жониворларнинг кўчма экспозицияларини ташкил этишлари, жониворларни озуқа билан таъмин этиш мақсадида барпо этиладиган ёрдамчи хўжаликларга эга бўлишлари мумкин.

32-модда. Балиқ хўжалиги тегралари

Нодир, йўқолиб бораётган балиқ турлари ва бошқа сув жонзотларини муҳофаза этиш ва кўпайтириш мақсадида, шунингдек балиқ хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган сув объектлари ёки уларнинг бир қисми балиқ хўжалиги тегралари деб эълон қилиниши мумкин.

Сув объектларининг балиқ хўжалиги тегураларидаги иш тартиби табиатни муҳофаза қилиш ва сув хўжалиги идоралари тақдимига кўра Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан белгиланади.

Балиқ хўжалиги тегураларида балиқлар ва бошқа сув жонзотларини муҳофаза қилиш ҳамда уларни кўпайтириш билан боғлиқ шароитларга зарар етказгувчи ҳар қандай хўжалик фаолияти билан шуғулланиш ман этилади.

VI БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР МУҲОФАЗАСИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ

33-модда. Давлат қўриқхоналари ва давлат миллий табиат боғларини муҳофаза қилиш

Давлат қўриқхоналари ва давлат миллий табиат боғларини муҳофаза қилишни махсус табиат ҳудудларини муҳофаза қилиш инспекцияси амалга оширади ва бу иш давлат қўриқхонаси тўғрисидаги ёки давлат миллий табиат боғи ҳақидаги низом билан тартибга солинади.

Муҳофаза қилиш ходимлари давлат қўриқхоналари ва давлат миллий табиат боғлари штатида турадилар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат инспекторларига хос барча ҳуқуқлар ва имтиёзлардан фойдаланадилар.

34-модда. Давлат буюртма қўриқхоналари ва давлат табиат ёдгорликларини муҳофаза қилиш

Давлат буюртма қўриқхоналари ва давлат табиат ёдгорликларини муҳофаза қилишни, давлат буюртма қўриқхоналари ва давлат табиат ёдгорликлари қайси корхона, муассаса ва ташкилотнинг ер майдонида жойлашган бўлса, ана шу корхона, муассаса ва ташкилот амалга оширади.

Башарти давлат буюртма қўриқхонаси ёки давлат табиат ёдгорлиги тасарруф этиш ёхуд фойдаланиш учун берилмаган ер майдонида жойлашган бўлса, у ҳолда бундай қўриқхона ёки табиат ёдгорлигини муҳофаза қилишни у қайси идоранинг қарамоғида бўлса, ана шу идора таъминлайди.

Корхона, муассаса ва ташкилотлар давлат буюртма қўриқхоналари ҳамда давлат табиат ёдгорликлари муҳофаза қилинишини таъминлайдиган ҳолларда давлат буюртма қўриқхонаси ва давлат табиат ёдгорлиги эгаллаб турган ер майдони ҳамда муҳофаза қилинишини таъминлаш учун зарур унга туташ ҳудуд ер эгаларидан ва ердан фойдаланувчилардан олиб қўйилиши мумкин.

Агар давлат табиат ёдгорлиги муайян ердан фойдаланувчига, ер эгаси ёки сувдан фойдаланувчига бириктиб қўйилмаган ер майдонида ёки сув объектида жойлашган бўлса, уларнинг муҳофаза қилиниши давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идоралари томонидан таъминланади.

35-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган ўзга табиий ҳудудларни муҳофаза қилиш

Сувни муҳофаза қилиш минтақаларини (тегураларини) муҳофаза қилиш табиатни муҳофаза қилиш ва сув хўжалиги идоралари томонидан таъминланади. Сувни муҳофаза қилиш минтақаларини (тегралари) таркибига кирувчи ерлар чекланган хўжалик фаолияти юритиш учун корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва фуқароларга улар эгалигига, фойдаланишига бириктиб қўйилаётган ёки ижарага берилаётган ҳолларда сувни муҳофаза қилиш минтақаларини (тегураларини) муҳофаза қилиш вазифаси мазкур корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва фуқаролар зиммасига юкланади.

Сув объектларининг санитария муҳофаза тегралари ички ишлар идоралари томонидан муҳофаза этилади.

Курорт табиий ҳудудларини ва рекреация тегураларини муҳофаза қилиш давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идоралари томонидан, табиатни муҳофаза қилиш идоралари томонидан таъминланади.

Ботаника боғларини, дендрология боғларини ва ҳайвонот боғларини муҳофаза қилишни уларнинг маъмуриятлари таъминлайдилар.

Қўриқланма (оралиқ) тегралари муҳофаза қилишни ҳудудида қўриқлама (оралиқ) тегралар жойлашган ер эгалари ва ердан фойдаланувчилар таъминлайдилар. Қўриқланма (оралиқ) тегураларнинг ҳудуди корхоналарга, муассасаларга, ташкилотларга берилмаган ҳолларда бу тегураларни муҳофаза қилиш табиатни муҳофаза қилиш идоралари томонидан таъминланади.

Ўрмонларнинг тақиқланган минтақаларини муҳофаза қилишни ўрмонни муҳофаза қилиш идоралари таъминлайдилар.

Балиқ хўжалиги тегураларини муҳофаза қилишни мазкур сув объектида балиқчилик билан шуғулланувчи корхоналар ҳамда табиатни муҳофаза қилиш идоралари таъминлайдилар.

VII БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАРГА ДОИР МУНОСАБАТЛАР БИЛАН БОҒЛИҚ НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ

36-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга доир муносабатлар билан боғлиқ низоларни ҳал этиш

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг иш тартибини таъмин этиш масалаларига доир корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, фуқаролар, давлат идоралари ўртасидаги низолар суд ёки хўжалик суди томонидан қараб чиқилади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардаги табиий захиралардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш масалаларига доир низолар ер, сув, ўрмон тўғрисидаги қонунларда, ер ости бойликлари тўғрисидаги, атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисидаги, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларда белгиланган тартибда ҳал этилади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга доир муносабатлар билан боғлиқ мулкий низолар қонунларда белгиланган тартибда суд ёки хўжалик суди томонидан ҳал этилади.

VIII БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАРНИНГ ИШ ТАРТИБИНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

37-модда. Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг иш тартибини бузганлик учун жавобгарлик

Қуйидаги ҳолларда:

табиат-қўриқхона фонди ҳудудлари ва объектларидан ўз ўрнида фойдаланмасликда, алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудудларни барпо этиш ва улар ишини йўлга қўйиш лойиҳаларининг талабларини бузганликда:

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар, уларнинг муҳофаза этиладиган тегралари доирасида ман этилган хўжалик фаолияти билан шуғулланганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг объектлари ва муҳофаза этиладиган тегураларида олдиндан экологик экспертиза ўтказмай туриб ёки бундай экспертиза хулосаларини бузган ҳолда хўжалик фаолиятини йўлга қўйганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларда фалокатларнинг экологик оқибатлари ва бошқа зарарли таъсирларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш чораларини кўрмаганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар барпо этиш тўғрисидаги илтимосномаларни қараб чиқиш муддатлари ва тартибини бузганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган ҳудудлардан фойдаланиш талабларини бузганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардан фойдаланишда кимёвий, физик, биологик ва ўзга хил таъсирлар йўл қўйиладиган меъёрдан ошиб кетганликда, бундай ҳудудларни истифода этиш учун берилган рухсатноманинг талабларини бузганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий объектларнинг табиий мажмуалари ҳамда уларнинг таркибига киритишни мўлжаллаб асраб қўйилган жойларни бузганликда, уларга шикаст етказганликда ёки уларни йўқ қилганликда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг чегарасини ўзбошимчалик билан ўзгартирганликда, бундай ҳудудларда ўз билгича бошқа эҳтиёжлар учун ажратиб берганликда айбдор бўлган шахслар маъмурий, жиноий ва ўзга хил жавобгарликка тортиладилар.

Ўзбекистон Республикаси қонунларида алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисидаги қонунларни ўзгача тарзда бузганлик учун ҳам жавобгарлик белгиланиши мумкин.

Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, ўзга юридик ва жисмоний шахслар алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг иш тартибини бузиш орқали етказган зарарларнинг ўрнини қонунларда белгиланган ҳажмда ва тартибда қоплашга мажбурдирлар.

38-модда. Корхоналар, ташкилотлар, цехлар, қурилмаларнинг фаолиятини тўхтатиб туриш, чеклаб қўйиш, ўзгартириш ва тугатиш

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг ҳолатига зарарли таъсир ўтказаётган корхоналар, ташкилотлар, цехлар, қурилмаларнинг фаолияти зарарли таъсир кўрсатаётган манбалар, шу жумладан алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар ҳамда уларнинг муҳофаза қўриқланма тегралари ташқарисидаги манбалар бартараф этилгунга қадар тўхтатиб турилади ёки чеклаб қўйилади.

Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга етказилаётган зарарни бартараф этишнинг имкони бўлмаса, корхона, ташкилот, цех ва қурилмаларнинг фаолияти тўхтатилади ҳамда уларнинг фаолият йўналиши ўзгартирилганидан ва алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга зарарли таъсири албатта бартараф қилинганидан кейингина фаолиятлари амалдаги қонунларга мувофиқ қайта тикланиши мумкин.

IX БЎЛИМ. АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАРНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШГА ДОИР ШАРТНОМАЛАР ВА БИТИМЛАР

39-модда. Халқаро шартномалар ва битимлар

Башарти Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни муҳофаза қилиш ҳамда улардан фойдаланиш бобида ўзга қоидалар белгиланган бўлса, у ҳолда халқаро шартнома қоидалари амал қилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

"АЛОҲИДА МУҲОФАЗА ЭТИЛАДИГАН ТАБИИЙ ҲУДУДЛАР ТЎҒРИСИДА"ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши
ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. "Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон қилинган кундан эътиборан амалга киритилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари "Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирилгунга қадар қонун ҳужжатларининг ушбу Қонунга зид бўлмаган қисмлари қўлланаверилади.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси уч ойлик муддат ичида:

Ўзбекистон Республикасининг қонунларини "Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштиришга оид таклифларни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига киритсин;

Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг қарорларини "Алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқлаштирсин;

Ўзбекистон Республикасининг вазирликлари, давлат қўмиталари, идоралари, корпорациялари, концернлари ушбу Қонунга зид келадиган ўз меъёрий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ҳамда бекор қилишларини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 май.

ХАЛОСКОР

Турғун ака ўзи туғилиб ўсган Самарқанд вилояти Каттақўрғон шаҳридан 1974 йили Армия сафига чақирилди.

1976 йили йиғитлик бурчини ўтаб қайтгач, шаҳар ҳарбий комиссариатининг йўлланмаси билан махбусхоналарнинг бирига назоратчи бўлиб ишга жойлашди. У ишдан ажралмаган ҳолда 1982 йилда Каттақўрғон шаҳар педагогика билим юртини тугатди. Яна тақдир тақозоси билан 1984 йили Тошкент Давлат дорилфунунининг химия-биология куллиётига сиртдан ўқишга кирди. Сўнг шу йили Тошкент шаҳар ИИБ полкининг назорат бўлимига ишга ўтказилди.

У сержантлик формасини кийгач, умрининг охиригача халқ осойишталигини сақлашга, жиноятчи унсурларнинг илдизини қирқиб ташлашга онт ичди. Командир-раҳбарлар томонидан берилган кўрсатмаларни ўз вақтида аъло даражада бажариб, уларнинг ишончини оқлашга интилди.

1986 йилда мана бундай воқеа бўлганди. Турғун ака "Пахтакор" савдо растасини назорат қилиб юрарди. Бир пайт ҳассасига таянган ҳолда бир онахон келиб қолди ва айрилмар ўз бурчларига лоқайдлик билан қарашмоқда, дея нолий кетди. У киши гап нималигини сўраганида аёл: "Икки ойча бўлди икки қизимнинг йўқолганига, ҳанузгача топиб беришолмаяпти", — дея кўз ёши қилди. Турғун ака "Милиция ходимлари албатта топишади, бўлмаса нега погон тақиб юрибди", деб юпатди. Сўнг онахондан қизларининг суратини беришини сўради. У сумкасини титкилаб биттасининг суратини қўлига тутқазди.

У дастлаб суриштирувни чўнтаккесарлардан бошлади. Лена исмли қиз Акмал Икромов туманида яшарди. Шуни сиқувга олганида: "Сизга айтаман, фақат мени қўйиб юборасиз", — деганида кўнгли равшанланиб кетди.

Лена ўшанда "мени ўлдириб кетишади", дея жуда қўрққанди.

Лена нинг кўрсатмаси билан машинада Сирдаре томонга йўл олишди. Бийдай даштда жойлашган бир қишлоққа келишганда, у уйни бармоғи билан кўрсатиб, ўзи машинада орқага қайтди.

Пешин пайти эди. У боя Лена кўрсатган уйга яқинлашди. Ташқаридан эшик қулф эди. Девор орқали киришга ҳаракат қилиб, ичкарига бўйласа уйнинг пешайвонида 4 киши улфатчилик қилиб ўтиришганига кўзи тушди.

Қулфни яқин атрофдан излаб топган темир билан бузиб ичкарига кирган заҳоти йўлакдаги боғланган ит унга ташланди. Итни темир билан бир-икки яхшилаб туширган эди, вакиллаганича қочиб қолди.

Боя ўтирганлар саросимага тушиб: "Легавий, мы его уничтожем", — деб бақиришди. Ширакайф ҳолда ўринларидан қўзғалишди. Турғун ака шошганидан ёнида қурол борлигини унутибди. Олишув бошланиб кетди ва у қорнига нимадир санчилганини сезгандек бўлди, лекин эътибор бермади. Уй ичидан қизларнинг овози эшитилди. Улар: "Милиционер амаки, бизни олиб кетинг", — деб қичқиришарди. Ниҳоят тўппончаси ёдига тушган Турғун ака: "Ёт, отаман", дея пўписа қилди. Ҳаммаси ўзини ерга ташлади. Қизларни олиб бепоён дала орқали катта асфальт йўлга чиқди.

Анча вақт ўтиб, қорнида қандайдир оғриқ сезган Турғун ака қараса кўйлаги қон. Пичоқ тилиб ўтган экан.

Бахтларига қашқадарёлик прокуратура ходимига дуч келишди. Шифохонага кириб, жароҳатланган жойни боғлатиб қизларни уйдагиларига топширди ва ҳеч нарса кўрмагандек полкка келди.

Шундан сўнг уни Фарғонага ўқишга жўнатишди. У ердан уч ойдан сўнг қайтганида эски шимолий вокзал орқали бозорга ўтмоқчи бўлди. Кечки соат 7-8 лар атрофи. Не кўз билан кўрсинки, рельсда оқ сурпга ўралган чақалоқ инграб ётарди. Онасига минг бор лаънатлар айтиб, медицина кўригидан ўтказиб Юнусободдаги болалар уйига топширди.

...Одатдагидек яна ишга чиқса ҳаммаёқда шов-шув: гарчанд воқеадан хабардор бўлсада ҳеч нарса кўрмагандек юраверди. Вазирликка чақиртиришган экан. Борди... "Полет" соати совға қилишди...

— Сиз қутқарган қизлар ҳозир ҳам келиб туришадими?

— Олдинги жойларидан кўчиб кетишган. Анча йил бўлди, дараклари йўқ.

— Демак, унутишган?

— Билмадим... балки.

1989 йил Турғун аканинг ёдидан асло чиқолмайди. Ўшанда ўлим тўшагида ётган 14 ёшли қизни Москвага олиб борган. Бу ҳақда ўша пайтда "Советская милиция" журналида ёзилган... Турғун ака бу воқеани шундай ҳикоя қилади:

— Самарқанддан келаётгандик. Поезддан тушаётганимда (исми Зумрад) ўша қизнинг ерда ётганига кўзим тушди. Дарҳол ТошМИга олиб келдим. Шифокорлар фақат Москвада операция қилиш кераклигини маълум қилдилар.

Қизни кўтариб тўппа-тўғри аэробусга чиқдим. Москва тайёрагоҳида кутиб туришган экан. Зудлик билан операция столига ётқизишди... Ҳозирда ўша қиз оилали.

Турғун ака Жабборов шундан сўнг Бурчмуллада сувга чўкаётган болани ўлим чангалидан олиб қолди. Комсомол кўлида бир қизнинг номусига теккан, бутуниттифоқ қидирувидаги хавфли жиноятчини қўлга олишда жасорат кўрсатди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Турғун Жабборовнинг ўз касбини пухта эгаллашида Чилонзор тумани ИИБ балогатга етмаганлар билан ишлаш инспекцияси катта инспектори милиция майори Жўра Ортиқовнинг йўл-йўриқлари, хизматлари беқиёсдир.

Т. Жабборов ТошДД химия-биология куллиётини тугатгач, Тошкент шаҳар ИИББ жиноятчиликнинг олдини олиш бошқармасида бор куч-ғайрати, билим ва маҳоратини намойиш қилиб ишламоқда.

— Эндиликда мустақиллик йўлида бизга юклатилган вазифаларни бажарамиз, ҳар бир ишни етти ўлчаб бажаришимиз керак. Ишимиз биздан марднлик ва матонат талаб қилади, — дейди милиция катта лейтенанти, Т. Жабборов.

Дарвоқе Турғун ака айни пайтда яна бир олий даргоҳни тугатиш арафасида. Бу ҳақда кейинроқ...

Ортиқ МАҲМАЮСУПОВ.

ҚОТИЛ ҲИБСГА ОЛИНДИ

Совет туманидаги 1-кичик туманнинг 39-уйида шу йилнинг 9 феврал куни қотиллик содир бўлди. Воқеа жойига етиб келган прокуратура ва милиция ходимлари қуйидагиларни кўрдилар: хонадон ошхонасида газ плитасининг икки кўзи ёниб турарди. Эшиклар очиқ. Аёл мурдаси ётган хонадан газ плитасигача оқ чойшаблар эшиб олиб келиниб, ўтга теккизиб қўйилган, лекин бу ясама арқоннинг ярим метрча қисми ёнган-у ўчиб, уйга ўт кетмай қолган. Феврал ойи бўлсада уйнинг қаттиқ исиб кетгани газ плитасининг узоқ муддат ёниб турганидан далолат берарди. Мурда уйнинг ўртасида полда ётган бўлиб, барча нарсалар сочилиб кетганди. Очиқ шкафлар, титилган тугунлар бу ерда ўғрилик содир бўлганлигини кўрсатиб турарди.

Олиб борилган қидирув ишлари тезгина натижа бермади. Жиноятнинг очилмай қолаётгани, демак қотилнинг очиқда юриши вилоят ИИБнинг жиноят-қидирув бошқармаси бошлиғи, милиция полковниги Т. Раҳматуллаев ва бўлим бошлиғи милиция подполковниги А. Мамажоновларга тинчлик бермасди. Уларнинг раҳбарлигида шу бўлим изқуварлари иш бошлаб, неча-неча тунларни уйкусиз ўтказишди ва ниҳоят олиб борилган икки ярим ойлик қидирув ҳаракатлари натижасида 28 апрель куни қотил инкор қилиб бўлмайдиган далиллар билан фош этилиб, ҳибсга олинди.

Гулфия Суслина 28 ёшда, кекса онаси билан яшарди. Шу йил феврал ойининг совуқ кунларидан бирида у билан машинасозлик заводида бирга ишловчи Ш. Б. деган йигит маст ҳолда кечаси уйига кириб келди. Гулфиянинг онаси қаеққадир кетган, ўзи эса қуриган кирларини тахлаётган эди. Йигитни уйга киришга таклиф қилдию, "тугатиб қўяқолай" деб ишини давом эттирди. "Чақирилмаган меҳмон" эса унга тихирлик қила бошлади. Гулфиянинг "мени ўз ҳолимга қўй, тихирлик қилма", — деганига қарамасдан, тахланган кирларини сочиб юбориб, баттар ёпиша бошлади. Гулфия ундан нарига қочмоқчи бўлиб, йиқилиб тушди. Зўравон бундан фойдаланиб кўнглига келган ёмон мақсадини амалга оширмоқчи бўлди. Аммо Гулфия қаршилик қилар ва бақирар эди. Ш. Б. уй соҳибасининг бақирганидан қўрқиб кетиб, уни бироз бўғиб турди, сўнг қўйиб юборди. Гулфия эса қимирламай қолди. У атайлаб шундай қилаяпти деб ўйлади. Унинг қўлларидан кўтариб, "тур-тур" дейишига қарамай, жувон қимир этмасди. Гулфия шу алфозда жон бериб қўйганди. Унинг ўлганига ишонч ҳосил қилган қотил нима қилишини билмай шошиб қолди. Сўнг жиноят изини яшириш мақсадида уйнинг ҳамма жойини титиб чиқди. Қўлга илинган нарсаларни олиб бир тугунга илиб деразадан улоқтирди. Уйга ўғри тушган ва уй эгасини шу мақсадда ўлдирган, деган таассурот қолдирмоқчи бўлди. Бу қурган чорасидан кўнгли тўлмай, оқ чойшабни эшиб, пахта ёғи ва атирни шимдириб бир учини газ плитаси олдига олиб келиб ёқиб, эшикни қулфлаб чиқиб кетди.

Г. Суслинанинг қотили устидан олиб борилган дастлабки сўроқлар ва прокуратура олиб бораётган тергов ҳаракатларида юқоридаги тафсилотлар аниқланди. Жиноятчи ўз айбини бўйнига олиб, пушаймон қилмоқда. Аммо уни маъсум қилмишига яраша жазо кутаётгани аниқ.

И. КАРИМОВ,
Наманган вилояти ИИБ матбуот гуруҳи раҳбари, милиция майори.

Она ноласи

Навбатчилик қисмига телефон орқали келган хабар тезкор-тергов гуруҳини йўлга чорлади. Воқеа содир бўлган жойга етиб борилганда қотиллик бўлгани, қотил эса эндигина 22 ёшга тўлган йигит эканлигининг гувоҳи бўлдик. Бу мудҳиш воқеага ичкилик сабабчи бўлганини зор-зор йиғлаётган онадан эшитдик.

Она ўз ўғлига бир неча бор ичкиликнинг оқибати ёмон бўлишини айтиб, фарзандини бу йўлдан қайтармоқчи бўлган. Аммо ўғил онасининг нидосини тинглашни истамаган. Оқибатда безорилик учун Россияда судланди. Энди эса ўз ҳамтовоғининг юрагига пичоқ санчиб, қотил бўлди.

Ярим тун сокинлигини нимадир бузарди... Бу ёши 45 да бўлсада, кўринишдан 60 ёшни берадиган, ўзи емай-ичмай ўстирган фарзанди қилмишидан ғам чекаётган она ноласи эди.

Х. ИНОЯТОВ,
Ўртачирчиқ тумани ИИБ бошлиғи муовини, милиция майори.

Шахсий «Ибрат»

Она кўкрак сути берар экан, фарзандининг меҳнатсевар, халқпарвар бўлиб етишишини орзу қилиб яшайди. Ундаги фазилатлар фарзандларга ҳам аста-секин ўта боради. Аммо ҳамма ҳам бола туққани билан она бўлавермайди. Биз мисол келтирмоқчи бўлган она болаларига қандай таъсир ўтказиши мумкин? Шундай оналар кўпаяр экан, келажагимиз бўлган болаларимиз қандай аҳволда ўсар эканлар?

Ўғрига у нафақадорми, тўқми-очми барибир экан. Янгиобод шаҳрида яшовчи нафақадор Василий Сенкин хонасига ўғри тушиб, уй жиҳозлари, қимматбаҳо буюмларини ўмариб кетганлиги тўғрисида навбатчилик бўлимига хабар қилди. Уй эгасига келтирилган зарар 70 минг сўмни ташкил қилар эди.

Ўғри уйга эгасининг йўқлигидан фойдаланиб дераза орқали кирганлиги аниқланди.

Суриштириш, изланишлар жиноятни "совутмай очиш"да қўл келди.

Жиноятчи шу шаҳарда яшовчи аёл — 1961 йилда туғилган, мактабда фаррош бўлиб ишловчи Турғуной бўлиб чиқди. Ўғирланган моллар ўз эгасига қайтарилди.

Турғуной устидан жиноий иши қўзғатилиб, у Ангрен шаҳар халқ судига жўнатилди. Бу аёл 1992 йилда ҳам халқ суди орқали ЖМнинг 125-моддаси 2-қисми билан 3 йилга судланган. Лекин қарамоғида ёш боласи борлиги ҳисобга олиниб, ҳукм ижроси 2 йилга кечиктирилган эди. Аммо у ўзига тегишли хулоса чиқармади. Мана оқибати...

М. МИРЗААҲМЕДОВ,
Янгиобод шаҳар ИИБ бошлиғи муовини, милиция майори.

НОГИРОН ҚЎЗИЧОҚ

Кунларнинг бирида Андижон туманидаги А. Исмоилов номли жамоа хўжалигининг раиси Абдураҳмон ака Қодиров қаттиқ ҳаяжон билан идорага кириб, тезда участка вакили Азимжон Холиқовни топишларини илтимос қилди. Бахтига у ўз жойида экан. "Тинчликми, Абдураҳмон ака?" — деб сўрашди унга рўпара келиб. Раис кўзларида қўрқув ила: "Мен айтмай, сен қуйма, бундай воқеани биринчи маротаба кўришим, кимдир бугун кечаси ферма деворини тешиб, Олойга жўнатилмаган 40 та қўйни ўғирлаб кетибди... ақлга сиғмайди, 3-4 та бўлса ҳам майли, бирданига 40 та-я", — деди.

Азимжон ака ҳам ёқа ушлади. Тезда воқеа содир бўлган жойга етиб келишди, атрофни синчиклаб текширишди, ўғри ҳеч қандай нишон қолдирмаган эди. Кечаси ёққан ёмғир изларни ювиб кетганди. Азимжон ака тезда керакли одамларни чақирди. Ходимларга вазифасига кўра керакли топшириқлар берилди. Ўша куни қўйларни қидирмаган жойлари қолмади. Натижа йўқ.

Азимжон аканинг ёдига Ҳақан адирларида жойлашган ғишт заводларини айланиб чиқиш келди. Заводлардан бирининг қоровулхонаси ёнида бир ногирон қўзичоқнинг ўтлаб юрганини кўриб қолди.

Қулоғидаги тамғадан қўзичоқ жамоа хўжалигиники эканлигини билди ва қоровулни саволга тутди. Аввалига қоровул қўрқди, сўнгра бор гапни яширмай айтди.

Шу куни қўйлар ҳам, ўғри ҳам топилди. Қўйлар жамоага топширилди, ўғри эса суд олдида жавоб бериш учун қўлга олинди.

Ўғри... ўша жамоа хўжалигида бош чўпонларга ёрдамчи бўлиб ишлаган хўжаободлик йигит экан.

Азимжон аканинг ишидан хурсанд бўлган раис унга жамоа номидан катта раҳматлар айтди.

Жамила МАТМУСАЕВА.

Қўл жанги бўйича семинар

Сильвестр Сталлонега ҳали ёшлик чоғида отаси айтган гапни эслаймиз: "Сенинг ақлинг ҳаминқадар, шунинг учун ҳам жисмоний машқларга кўпроқ эътибор бер". Болакай шундай қилди ҳам. Кам бўлгани йўқ. Дунёнинг бериги четкасидан туриб уни гап қилиб ўтирганимизнинг ўзиёқ бунинг исботи. Бундан чиқадиган хулоса шуки, ҳар кимнинг ҳам ўзига яраша қобилияти бўлади. Ўшандан фойдалана билиш лозим. Бироқ касблар бўладики, қобилиятинг бор-йўқлигидан фарқсиз шу нарсани пухта ўрганишингга тўғри келади, бўлмаса... Бўлмаса ҳаётни гаровга қўйишга тўғри келади. Бу гап, хусусан, қўриқлаш бўлинмаларида хизмат қилаётганларга ҳам тааллуқли.

Қўриқлаш бўлинмаларидан тушаётган маълумотларга назар ташлайдиган бўлсангиз, аксарият бир хил манзарага дуч келасиз: ташвишогоҳ ишга тушди, қўлга олиш гуруҳи воқеа жойига чиқиб, босқинчиларни қўлга олди... Айтишга ҳаммаси осон — борди, ушлади, келтирди... Романтика тўғрими? Аслида-чи? Аслида сал бошқачароқ.

Ҳаммамиз ҳам ўғри тутиб ёки ўғриликка бориб юрмаган бўлсакда, мантиқий фикрлашимиз натижасида биламизки, катта бир универмаг ёки заргарлик дўконини ўмаргани бораётган кишилар ўзлари билан катта холаларининг елпиғичини олиб кетишмайди. Ўлдим деганида биттадан ханжари бўлади. Муаммонинг асосийларидан бири шуки, уларни қандай қуролсизлантириш мумкин?

Мана 10 йилдан буён республика "Динамо" спорт Кенгаши ҳар йилда бир марта қўриқлаш бўлинмалари ходимларини йиғиб, қўл жанги бўйича семинар ўтказади. Бундан кўзланган асосий мақсад жойлардан чақирилган ходимларга қўл жанги услубларини ўргатиш ва улардан қўл жанги бўйича жамоатчи йўриқчилар тайёрлаш.

— Албатта, ҳамма ходимларимизни чақириб, ўқитишга имконимиз йўқ, — дейди "Қўриқлаш" бирлашмаси катта нозири, милиция майори Мирҳаким Миржалилов. — Шунинг учун ҳам жамоатчи йўриқчилар тайёрлаймизки, улар жойларга бориб, ўз хизматдошларига бу ердан билиб кетганларини ўргатишади.

Машғулотларни қўл жанги бўйича марказ бошлиғи, милиция майори Владимир Саркисов ва икки мураббий олиб борар экан. Бу ерда ўтган давр мобайнида 300дан ортиқроқ қўриқлаш нозирларидан жамоатчи йўриқчилар тайёрланган. 80 киши эса бир неча бор келиб, мутахассислигини ошириб кетган. Абдуқаюм Бўриев Поп туманидан келган экан, бўлинма командири. Учинчи бор қатнашиши. Алижон Эрназаров эса Фарғонадан, 1985 йилда келиб ўқиб кетган экан. Бу йил яна келиб, янги усулларни ўрганиб, бориб йигитларга ўргатаман, дейди. Чирчиқлик Тўлқин Тўраев будтур ҳам келган. Бу йил яна шу ерда. Билганларининг ҳаммасининг хизматдошларига ўргатиб бўлибди, янгиларини билай деб келган экан. Янги усулларни ўргатишаяптими ўзи, деган саволимга ижобий жавоб берди. Ўрол Бобоназаров, Эшмурод Чўталовлар ҳам иккинчи бор келишаётган экан. Бу йиғиннинг фойдаси катта эканини таъкидлашди.

М. Йўлдошев, О. Рустамов, Ҳ. Рамазонов, Ж.Сапаров каби йигитларни суҳбатга тортиб, йиғин, ўқитиш-ўргатиш ишлари хусусида сўрадим. Жавоб ижобий бўлди.

Бу ерда машғулотлар қатъий дастур асосида олиб борилади. Кундаликка қаттиқ амал қилинади. Ният, шу ўн беш кун мобайнида йигитлар иложи борича кўпроқ нарса билиб кетишсин.

Менга жиззахлик Ўткир Шодмоновнинг гапи жуда таъсир қилди. У менга қандай қилиб универмагга ўғирликка тушган икки шахсни қуролсизлантирганини айтиб бера туриб, "пичоқлари узун-узун, ҳақиқий, эпчилроқ бўлмасанг, нақ кесиб юборади", — деди соддалик билан. Сизу мен ўз жонимизни пичоқнинг остига тикмаган бўлсак, уни тушунишимиз қийинроқ. Албатта, сенга қарши келаётган тиғ, мураббийингнинг резина пичоғи эмаслигини англаш оғир кечса керак. Мана шуни англаш учун ҳам ўқитишади-да бу ерда. Ўткирни эса мураббийлар роса мақташди. Тез-тез келиб турар экан бу ерга ўқигани. У қолган умри учун бу ердан қайси маънодадир қарздор ҳам-да.

Албатта, ҳамма Сталлоне бўлиб кетавермайди, аммо "Қўриқлаш" бирлашмасига тушаётган хабарларнинг ичида ташвишогоҳ ишга тушиб, воқеа жойига етиб борган қўлга олиш гуруҳи калтак еб қолди, ўғрилар яширинди, деганига кўзингиз тушмайди. Сабабини эса англаган бўлсангиз керак: ходимларнинг жисмоний тайёргарлигини ошириш ажойиб бир тармоқ асосида йўлга қўйилган.

И. ШОМУРОДОВ.

— Э, қўйсангиз-чи, яна ташмачи ҳақидами?

— Сабр қилинг. Бу камёб, антиқа ташмачи. Бунақасини кўз кўриб, қулоқ эшитмаган.

Раъно исмли кўринишдан ёқимтойгина бу жувон (жувонмарг деворишимга оз қолди) шаҳар аҳолисига отнинг қашқасидек таниш. Раънонинг чиройини кўрган ҳар қандай йигит шу аёл билан бир ҳамсуҳбат бўлсам, армоним йўқ эди, дейди. Лекин...

АНТИҚА ТАШМАЧИ

(Ҳажвия)

Айтиб қўяй: у билан галстукни маҳкам боғлаб, тугмаларни қадаб гаплашмасангиз, ташқариси тугул ички кийимлардан ҳам ажралиб қолишингиз ҳеч гапмас. Олиб қўйганини билмай қоласиз. Таниш-билишлар у ёқда турсин, салом берганки одамдан қарздор. Лекин ўлса ўладики, қайтармайди. "Оларда кирар жоним, берарда чиқар жоним" деб...

Буниси ҳали ҳолва. Унинг ташмачилигини айтмайсизми! Шу қилиғи оқибатида ишламаган идораси қолмади. Бедананинг уйи йўқ, қаерга борса битбилдиқ. Далил дейсизми? Марҳамат: гўшт комбинатидан кўкрагига капчоний колбаса яшириб чиқаётганда қўлга тушди. Нон комбинатидан сонига ачитқи боғлаб чиқди. У бир ой ишлаган болалар боғчасида икки болага биттадан ҳам тувак тўғри келмай қолди. Раънонинг ишлаган жойларини санаб тугатиш қийин. Қаерда ишламасин, ташмачилигидан кавуши тўғриланди.

Мана, икки-уч ойдирки, у ишсиз. Бекор ётиб ейишга тоғ ҳам туриш бермайди. Бунинг устига қарзларини қистаганлар-чи. Уларга минг баҳона ишлатиб чап беради. Янги танишганларини эса дарров тузоққа илинтиради. Қарз сўрайди.

Яқинда у энди бу қилиғимни ташлайман, деб шайтоннинг қасамини ичди. Бир гумаштаси орқали туғуруқхонага санитаркаликка жойлашди. Раънонинг иши юришгандек бўлди. Унинг кўзлари атрофга олазарак боқар, қўллари ўзидан-ўзи у-буга югурарди. Лекин ичган қасами ёдига тушиб ўзини аранг тийиб турарди.

Баҳор ҳавоси эмасми, бир куни тунда қаттиқ шамол турди. Дераза ойналари чил-чил бўлди. Атрофни чанг-тўзон қоплади. Бунинг устига электр чироқлари ўчган. Лампа чироқ йўқ. Шам ҳам етарли эмас. Чақалоқларнинг бирини юпатсанг иккинчиси биғиллайди. Жуда ваҳимали тун бўлди. Қаранг, эрталаб чарақлаб қуёш чиқиб турибди. Навбатчилар алмашди. Сал ўтмай ҳаммаёқ алғов-далғов бўлиб кетди. Акушерка врачга, у бош врачга, бош санитаркага, қоровулга югурди. Қоровул милицияга қўнғироқ қилди. Бир пасда атрофни сигналларини чалганича милиция, ўт ўчириш, "Тез ёрдам" машиналари босиб кетди.

Бир ҳафта илгари ишчи Мукаррамхон Фотима-Зуҳра туққан эди. Эрталаб қараса, Фотима йўқ. Яна эртага жавоб тегадиган куни-я? Она шўрлик юм-юм йиғлайди. Қидирилмаган жой қолмади. Ўт ўчирувчилар тўрт қаватли бинонинг томига чиқиб, чордоқларгача онтар-тўнтар қилишди. Иситиш тизимларининг қувурлари, мўрилар ҳам текширилди. Чақалоқ ерда ҳам, осмонда ҳам йўқ. Она йиғлашини, милиционерлар одамларни сўроқ қилишни қўйишмайди. Ҳаммаёқни ваҳима босди. Ётган аёллар гўдакларини бағриларига маҳкам босишган. Боқувчиларга, санитаркаларга ишонишмайди. Кўплари муддати тугамай уйларига жўнаб қолишди. Айримлар бу ерда туғмайман, уйда туғаман, деб додлайди. Одамлар бирга ўнни қўшган. Шу пайт хоналарнинг биридан инга-инга овози эшитилди. Милиционерлар врачларга, врачлар милиционерларга қарашди. Яна овоз чиқди.

— Инга, инга, инга!...

Милиционерлардан иккитаси бирваракайига елкалари билан эшикни уришди. Бузиб ичкари киришди. Қай кўз билан кўрсинки, каравотча тепасига осиб қўйилган, сўрғич оғзидан чиқиб кетган, таги ҳўл қизча биғ-биғ йиғларди. Врачлар дарров чақалоқни танишди, уни қайта йўргаклашди.

Шу пайт ердан чиқдими, осмондан тушдими бир аёл билан Раъно кириб келди. Унинг кўзлари катта-катта очилган. Милиционерлардан бири Раънонинг ёнига келди.

— Бу нима қилиқ. Туғуруқхонада ҳам ташмачилик қиласанми, виждонсиз. Чақалоқни ўғирлаб нима қилардинг?

Милиционерлар Раънони олиб чиқиб кетишди. Чақалоқ онасига қайтарилди.

Раъно устаси фаранглардан эмасми, сувдан қуруқ чиқди. Енгил жазоланди. Энди уни ҳеч қаерга ишга жойлашнинг иложи йўқ. Одамлар ундан балодан хазар қилгандек хазар қилишади. Милиционерларнинг ҳам боши қотди. Уни ўзлари ишлатишдан бошқа иложлари қолмади. Ҳозир у шаҳар ички ишлар бўлимида фаррош. Ишга кирганига икки ҳафта бўлди. Шундан бери милиционерлар ҳам ўзлари билан ўзлари бўлиб қолишди. Раънонинг қадамини пойлашгани-пойлашган. Барибир, иккита шапка йўқолди. Кеча яна шапка билан битта пақир ғойиб бўлди. Бугун Раънони муҳокама қилишади.

Ишқилиб, милиционерлар ғалвани бошларидан соқит қилиб, бу антиқа ташмачини қабристонга ишга жойлаб қўйишмаса бўлгани...

Тўхташ АШУРОВ.

ҚИДИРИЛМОҚДА

НАМАНГАН вилояти, Косонсой тумани ички ишлар бўлими томонидан қуйида номлари ва суратлари эълон қилинаётган фуқаролар қидирилмоқда:

Марупжон Холмирзаевич Бўтабоев. 1968 йилда туғилган. Косонсой тумани, Ленин йўли қишлоқ Кенгашида истиқомат қилади.

Уст-боши: эгнида оқ кўйлак, қизил жимпер, мактаб костюми, қора шим бўлган.

Белгилари: гавдали, чап кўзида қизил доғ бор, руҳий касал, гапира олмайди.

Жўрабой Холиқов. 1911 йилда туғилган. Косонсой тумани, Ленин йўли қишлоқ Кенгашида истиқомат қилади.

Уст-боши: эгнида иссиқ кўйлак, қора чопон, миллий усулда тикилган қора шим, оёғида калиш бўлган.

Белгилари: руҳий касал, соқолли.

Раҳмонжон Акбарович Ҳамроқулов. 1956 йилда туғилган. Косонсой тумани, Ленин йўли қишлоқ Кенгашида истиқомат қилади. Ҳеч қаерда ишламайди.

Уст-боши: эгнида жигарранг спорт костюми, қора фуфайка, қора шим бўлган.

Белгилари: бўйи 168-170 сантиметрлар атрофида, юзи чўзиқроқ, сочи қора.

Рашотхон Абдураҳимович Абдураҳмонов. 1975 йилда Косонсой тумани, Қорасув қишлоқ Кенгашида туғилган, истиқомат жойи шу туманнинг Социализм қишлоқ Кенгашида.

Уст-боши: эгнида олдига елканли қайиқча расми туширилган оқ футболка, енглари оқ рангли тўқ қизғиш свитер, тўқ қизғиш рангли шим бўлган.

Белгилари: бўйи 160-165 см., юзи юмалоқ, сочи қора, гавдаси ўртача.

Қидирилаётган ушбу фуқаролар ҳақида бирон бир маълумотга эга кишилардан бу ҳақда Косонсой тумани ИИБга 23-257, 24-104 ёки 02 рақамли телефонлар орқали хабар қилишларини сўраймиз.

ЭЪЛОН

Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов туманидаги 29-ўрта мактаб томонидан Сарвар Юлдашевич Акбаров номига берилган А 035167 рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Ахлоқ тузатиш ишлари бошқармасининг раҳбарияти ва шахсий таркиби ички ишлар идораларининг фахрийси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, истеъфодаги ички хизмат подполковниги

Яков Михайлович МАРКЕЛОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади ва марҳумнинг оила аъзоларига ҳамда яқинларига ҳамдардлик билдиради.

- Кўчириб босишда «Постда»дан эканлигини кўрсатиш шарт.
- Мақолада келтирилган рақамлар, фактлар ва бошқа маълумотлар учун, шунингдек, очиқ эълон қилиниши мумкин бўлмаган маълумотлар учун муаллиф жавобгар ҳисобланади.
- Муаллифнинг мулоҳазаси таҳририят фикрига мос тушмаслиги мумкин.
- Қўлёзмалар таҳлил қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000021.
Буюртма Г — 297, 35.929 нусхада босилди.
Ҳажми — 2 босма табоқ.
Босилиш — офсет усулида.
Босишга топшириш вақти — 19.00.
Босишга топширилди — 19.00.

ТЕЛЕФОНЛАР: муҳаррир — 39-70-40, муҳаррир ўринбосари — 39-77-23, масъул котиб — 59-29-66, мухбирлар бўлими — 59-20-92, умумий бўлим — 59-21-21.

Обуна рақами — 64615.

Муҳаррир Зокир ОТАЕВ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700029, Тошкент, Г. Лопатин кўчаси, 1.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамаси Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «ШАРҚ» нашриёт-матбаачилик концерни.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

1, 2, 3, 4, 5, 6.